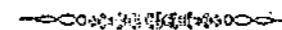

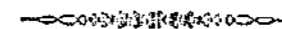
ΠΑΝΔΟΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΗΕΡΡΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ { Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ,
                  Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ,
                  Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλ.

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΑΙΟΥ 1855 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΑΙΟΥ 1856.

ΑΘΗΝΑΙ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΝΔΟΡΑΣ.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, 1855.

ΤΟΜΟΣ ΣΤ΄.

ΦΥΛΛ. 129.

ΤΑ ΠΕΡΙΛΗΨΤΑ.

— α —
Α.

« Προσώγῃ ἄνεκραζεν ὁ Λοδοβίκος, οὐτινος ἢ
 βραχὺ φωνή, ἀντηγήσασα καὶ ὄλον τὸ καρνεσίον,
 ἐπεισάσπε τὸν θόρυβον τῆς δημηγυρέως.
 φίλοι μου, ἐξηκολούθητε ποὶν χωρισθώμεν, ἢ σύν-
 τροφῆς μας φρεσιεῖκος Νέυβεργ ζῆται τὸν λόγον
 διὰ νὰ σᾶς διακοινώσῃ σημαντικὸν τι.
 Ταῦτα ἀκούσας ἄνθρωπος τις κατήμενος, μόνος ἐν
 μέσῳ σκότους πρὸς τὸ βάθος τῆς αἰθούρας ἀνεσκί-
 οτισε, καὶ ἐστράφη διὰ νὰ ἴδῃ εὐχαιρότερον τὸν
 ὄτινος ἐφρέθη τὸ ὄνομα. Εἶδε δὲ αὐτὸν νεό-
 τατον ὄντα, καὶ τὸ μὲν ὑψηλὸν καὶ λεπτὸν ἀνά-
 στήμα του ἦτο κομψὸν καὶ εὐγενές, τὸ δὲ πρόσω-
 πον, εὐρύθμον εἰς ἄκρον, ἐκαλλύετο ἔτι μάλλον ὑπὸ
 ἔβους μελαγχολικῶς καὶ γλυκυτάτου, ἀπρόλητος
 πρὸς τὸν κρότον τῶν ποτηρίων καὶ τὸν ταραχὸν
 τῶν ἀσμάτων. Μόλις δὲ ἄεθρη καὶ πάντες ἐτίγησαν.
 — φίλοι καὶ σύντροφοι, εἶπεν εὐσταθῶς, ἦλθα

σήμερον ἔδω διὰ νὰ σᾶς ἐρατήσω, ἀν ἐνόσω ἔμεινα
 εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, προσέβαλά τινα ἐξ ὑμῶν, ἢ
 ἂν ἐφρέθη ὡς καλὸς καὶ τίμιος, μαθητής.
 — Λείποτε καλὸς καὶ τίμιος, ἀνέκραζον πάν-
 τες χοροστατοῦντες.
 — Ἔγὼ μόνος, εἶπεν ἐντόνωσ ὁ Λοδοβίκος, ἔχω
 παράπονα.
 — Ποῖα;
 — Ἔβινεν ἐνώπιόν μου κρασίον μὲ νερόν, καὶ εἰς
 μίαν μόνην ἔδιδε τὴν καρδίαν του.
 Καὶ πάντες ἀνεάγγισαν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐ-
 σιωπήσαν.
 — Πιθανὸν νὰ τὰ ἐπραΐα, εἶπεν ὁ φρεσιεῖκος ὑ-
 ποιειδιδὸν ἐλπίζω ἡμῶς ὅτι δὲν μετεβαλὼν τὴν
 περὶ ἐμοῦ γνώμην σας. Τοῦτο λοιπὸν ἐπιθυμῶ ν'
 ἀκούσῃ ἀπὸ τῆς στόμα σας, διὰ νὰ βεβαιώσω πρὶν
 ἀναχωρήσω ὅτι θὰ μ' ἐνθυμῶνται οἱ καλοὶ μου σύν-
 τροφοί, καὶ ἔτι δὲν ὑπέπεσα εἰς κανὲν σφάλμα τὸ
 ὅποιον νὰ μὴ διώρωσα μετὰ ταῦτα.
 Καὶ εὐθὺς πάντες ἐπεκρότησαν, καὶ ἠρώτησαν
 ἀλλεπαλλήλως·
 — Τί τρέχει; — Μὰ ἀποχαιρετὰ; — Καὶ διὰ
 τί; — Ἀναχωρεῖς;

— Ναί, σῶς ἀπογαιρετώ, ἀπεκρίθη περίλυπος ὁ φρεδερίκος. Ἰπάγω, φίλοι μου, νὰ κερδήσω τὸν ἄρτον μου . . . Ἐπειδὴ ἐδῶ δὲν ἔχω πῶς νὰ ζήτω.

— Καὶ πῶς; — Ἦναι εὐκόλον νὰ τὸ ἐνοήσετε ὁ πατήρ μου, ὁ βαρόνος Νέυβεργ, ἦτο γενναῖος μὲν στρατιωτικῶς, ἀλλὰ μόνον εἰσόδημα εἶχε τὸν μισθόν του· ἀφοῦ δὲ ἀπέθανεν, ἡ μήτηρ μου εἶχε σύνταξιν ἀφοῦ ἕως ἀπέθανε καὶ ἡ καλή μου μήτηρ, (ἐνταῦθα ἔτρεμε καὶ ἄκοντος τοῦ φρεδερίκου ἢ φωνῆ του,) ἐγὼ . . . δὲν ἔχω πλέον τίποτε.

Τούτους λόγους τούτους διεδέχθη σιωπῆ πένθιμος, καὶ ἦν οἱ νέοι ἠτέριζον ἀλλήλους ἀλλ' ἂν αἱ καρδίαι των ἦσαν ἀγαθαί, τὰ βαλάντια των ἕως ἴσως κατὰζήρω, καὶ διὰ τοῦτο οὐδαίς ἐλάλησε.

— Καὶ κατὰ πρότον μὲν ἐξήγησα μικρὰν τινα θέσιν, ἐκάνελαςεν ὁ φρεδερίκος, πιστεύοντας ὅτι ἡ κυβέρνησις ἤθελε δεχθῆ καὶ πληρώσει τὰς ὑπηρεσίας τοῦ υἱοῦ, ἀφοῦ ἐδέχθη τὸ αἶμα τοῦ πατρὸς· ἀλλ' οἱ ὑπουργοὶ μὲ ἀπέπεμψαν εἰπόντες με ἀποτόμως ὅτι πολλοὶ μὲν οἱ ζητοῦντες θέσεις, ὀλίγοι δὲ αὐταί. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐγύμνασαν παντοῦ εἰς τὴν πόλιν ζητῶν νὰ ἐργασθῶ ἀλλ' εἰς μάτην. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀγαπῶ νὰ ζῶ δανειζόμενος ἢ ἐλευθέρως, ἀπεφάσισα νὰ ἀναχωρήσω. Ἦ γῆ δὲν λέει, καὶ πάντοτε ἔχει ἀνάγκην χειρῶν. Ἐλπίζω ἄρα νὰ εὐρω ἔργον διὰ τὴν ζήτησιν, καὶ μὲν πτωχικῶς, ἀλλὰ τιμῶς. Διὰ τοῦτο, καλοὶ φίλοι καὶ σύντροφοί μου, σῶς ἀπογαιρετώ, καὶ σῶς ἐπαύχομαι πλειοτέραν εὐτυχίαν ἀπὸ τὴν ἐδικήν μου!

Καὶ ταῦτα εἰκὼν ἐκάθησε. — Τῆ ἀληθεία, ἀγαπητέ μου φρεδερίκο, εἶπεν ὁ Λοδοβίκος σιωπῶντων ὄμων τῶν ἄλλων, ἂν εἶχες ἦτι ο' εὐχόμεθα νὰ ἔχης, θὰ ἔπαυε πᾶσα σου ἐπιθυμία· δυστυχῶς ὁμοίως μόνον εὐχῆς δύναμεθα νὰ σὲ ἴδωμεν διότι, ὡς γνωρίζεις, τὸ βαλάντιον τῶν μαθητῶν δὲν εἶναι ὡς τὸ τοῦ βύτυχους· συχνότερα εἶναι ἐλαφρὸν παρὰ βῆρυ . . . τὸ ἰδικόν μου μάλιστα τὴν ὄψιν ταύτην εἶναι, ὡς ἡ φιάλη αὐτῆ . . . κατὰζήρον.

— Φίλτατέ μου Λοδοβίκο, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ φρεδερίκος, δὲν ἀμφέβαλα ποτὲ διὰ τὴν πραίτησίν σου· ἀλλὰ δὲν εἶχα καὶ σκοπὸν νὰ τὴν δοκιμάσω. Δὲν ἔ' ἀποφασίσω ποτὲ νὰ ζήσω ἀπὸ ἐλέη καὶ δάναει, ἔστωσαν καὶ φιλικά. Ἐτοίμασα τὰ φροβηματὰ μου καὶ ἀναχωρῶ αὐρίον.

— Αὐρίον! ἀτάραξται συγγνώμης ὄλοι. — Αὐρίον· Βατοῦ μόνον ἂν . . . τί ἂν δὲν ἤξεν εὐ βέβαιον ὅμως ὅτι ἄλλοι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων ἄλλα δὲ θεῶς κελεύει· τὰ μέλλοντα ἄδηλα.

— Καὶ τῶνόντι, εἶπέ τις τῶν συμμαθητῶν του γελῶν πιθανὸν νὰ γείνη πλουσίον ἐνδὸς κληρονόμος, καὶ νὰ ἐξυπνήσῃ αὐρίον τὸ πρῶτὸ ἄλλος Κροίσης!

— Ἰπάγει νὰ εὔρη τὸ ταμειὸν τοῦ βύτυχους, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλέγαμεν πρὸ ὀλίγου, εἶπέ τις ἄλλος.

— Φίλε μου, ἐκάνελαςεν ὁ φρεδερίκος, ὁ καιρὸς τῶν τοιοῦτων θαυμάτων παρελθεν. Ἀνεγνώσασα, δὲν ἤξερω πῶς, ὅτι διὰ τὸ πλοουτήσῃ τις καὶ νὰ εὐ-

δαμονήσῃ σήμερον, μένουν δύο ἄλλα θαύματα ἢ καμαρότης τῆς συνειδήσεως, καὶ ἡ φιλοπονία. Ταῦτα, χάριτι θεῶν, τὰ ἔχω καὶ τὰ δύο, καὶ τὰ τὰ ἔχω εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅθεν δὲν ἀνησυχῶ διὰ τὸ μέλλον μου· ἐλπίζω μὲν ὀλίγον, δὲν φοβοῦμαι ὅμως.

— Εὐγε! ὡς πῶμεν λοιπὸν, ἀγαπητέ μου φρεδερίκο, καὶ τελευταίαν φορὰν εἰς τὴν ὑγίαν σου . . . καὶ ἐλπίζω ὅτι ἐκτάκτως, καὶ χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃς τὰς ὑδροποτικὰς ἔξεις σου, θὰ μὲς μιμήθῃς. Ἰξέουρεις ὅτι ἐνόσω μένει μία ρανίς εἰς τὴν φιάλη τῆς παλαιᾶς οἰκίας τοῦ Λοδοβίκου, ἐν κομμάτιον εἰς τὸ πεντάκιόν του, ἢ μία λουκάδιᾶ καπνῶς, ἐλ' αὐτὰ εἴν' ἐτοίμος νὰ τὰ μοιράσῃ με σέ. Ὅθεν εἰς κόρακας ἢ λύπη, ζήτησιν ἢ χαρὰ, καὶ ὡς πῶμεν τραγωδοῦντες·

« Εἰ γὰρ ἐλάθη
» φέρετε κερᾶυτε
» Πάλτε γὰ πιαῖμε,
» Νὰ εὐφρανθοῦμε. »

Καὶ μετὰ τῆς χαρμόσυνον ταύτην ἐπαρῆν, ἐκένωσε τὴν φιάλην εἰς τὸ ποτήριον του, καὶ τούτο εἰς τὸ στόμα του· τὸν ἐμυμήθησαν δὲ καὶ πάντες οἱ ἄλλοι.

Μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν ταύτην πρόσοσιν, οἱ συντετριγνῶν ἀλληλοδιαδόχως τὴν χεῖρα τοῦ φρεδερίκου, τὸν παρεκάλεσαν νὰ μὴ τοὺς λησμονήσῃ, καὶ ἐξῆλθον. Αὐτὸς δὲ μαινίς μόνος ἐγκατελείφθη ἀπὸ τὴν σταθερότητα τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸ μικροῦ. Καὶ καθίσας εἰς ὕπνιον, ἐστῆλωσεν ἐπὶ τραπεζῆς τοὺς ἀγκῶνάς του, καὶ στηρίξας τὸ πρόσωπον ἐπὶ τῶν χειρῶν του, ἐθυλίωσεν εἰς σκέψεις.

Ἐκεῖνος δὲ ὅστις ἐκάθητο μεταξὺ τοῦ σκότους εἰς τὴν ἄκρην τῆς αἰθούσης, σηκωθείς ἀπορούσως ἦλθε καὶ ἐκάθησε πλυσίον αὐτοῦ. Ὁ ἄγνωστος οὗτος ἦτο γέρον, ὕψηλός, ἰσχυρὸς, καὶ περιτυλιγμένος μὲ πλατίν μακρυῶν· καὶ τὸ μὲν πρόσωπόν του εἶχεν ἦλος εὐγενές καὶ σταθερὸν, αἱ δὲ πολιαὶ του τρίχες διαφύγουσαι τὸν πλατίν πῆλόν του κατέβαινον μέχρι τοῦ τραχήλου του, καὶ αἱ δασεῖαι ὀφρυς του ὅς ἔλαμπε βλέμμα ὅστ' ἴε συναίμα καὶ γλυκὴ καθίστανον ἐπὶ ἀξιοσημειώτον τὴν φυσιογνωμίαν του. Ὅτε δὲ ὁ φρεδερίκος ἀνύψασε τὴν κεφαλὴν, οἱ ὀφθαλμοὶ του συνήντησαν τοὺς τοῦ ξένου, καὶ ἀναστρεφθεὶς ἐστηκόθῃ διὰ τὴν ἀναχωρήσῃ.

— Μὴ φύγῃς, φρεδερίκο Νέυβεργ, εἶπεν ὁ γέρον λαθῶν τὸν βραχίονά του· ἔχω νὰ σὲ ὀμιλήσω.

— Ἦμὲ, κύριε; διὲ γνωρίζεις; ἠρώτησεν ἐκτακτικῶς ὁ φρεδερίκος.

— Πέβαια! Κάθησε. Ἐγομεν ἀκόμῃ καιρὸν νὰ ὀμιλήσωμεν ἀφοῦ ἔ' ἀναχωρήσῃς αὐρίον τὸ πρῶτ.

Ἄ! φρεδερίκος ἠτένισεν ἐλθαμβῶς τὸν ξένον.

— Πῆ εἶναι συγχωρημένον νὰ ἐρωτήσω με τίνα ὀμιλῶ;

— Μὲ φίλον σου, φρεδερίκο . . . ἢ μᾶλλον με ἄνθρωπον ἐπιθυμοῦντα νὰ γείνη φίλός σου. Ἄν σὲ εἰπῶ τὸ ὄνομα μου βέβαια δὲν θὰ τὸ γνωρίζῃς· ὅσο ἀδιάφορον τῶρα πρόκειται περὶ σοῦ. Θέλεις γ' ἔ-

ναγνωρίζῃς ἀπ' ἐδῶ; ἐγὼ ὅμως σὲ συμβουλεύω νὰ μείνῃς.

Ἦ εὐμενῆ; φωνή καὶ οἱ εὐγενεῖς τρόποι τοῦ ἀγνωστοῦ, εἰλικυσαν τὴν προτοχὴν τοῦ νέου· ὄθεν ἀπεκρίθη ἀμέσως.

— Σὲ βεβαίω, κύριε, ὅτι λυπούμενος ἐλαβα τοιαύτην ἀπόφασιν· ἀλλὰ δυστυχῶς βιάζομαι νὰ τὴν ἐκτελέσω.

— Πιθανὸν νὰ ἀπηλιπίσθης πολλὰ γρήγορα· ἐξήγησε τὴν συνδρομὴν ὄμων τῶν φίλων σου;

— Τῶν φίλων μου; . . . φίλους ἔχω πτωχοῦς συμμαθητᾶς, ἔχοντας καὶ αὐτοὺς ἀνάγκην συνδρομῆς.

— Καὶ ἐγὼ;

— Σὺ, κύριε; συγχώρησέ με δὲν σὲ γνωρίζω.

— Αἰωνίως σφάλλεις σὲ γνωρίζω ἐγὼ, καὶ τοῦτο ἀρεῖ. Εἶπέ με τί σὲ χρειάζεται;

— Κύριε . . . δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ . . .

— Ἀκουσε, φρεδερίκο· μὴ λόγια παιδαριώδη σὲ προσφέρω τὴν συνδρομὴν μου καὶ τὸ ὑποστηρίγμα μου· καὶ μὲ φαίνεται ὅτι δὲν ἔχεις λόγους διὰ νὰ τὰ ἀποβάλῃς· διότι δεχόμενος αὐτὰ, δὲν ὑποχρεῖσαι διόλου. Διὰ τί δὲ σὲ τὰ προσφέρω; ἢ ἐξηγήσεις εὐκόλος. Ἰγωνώρισα τὴν οἰκογενεὶάν σου, γνωρίζω σὲ τὸν ἴδιον, ὅστις μὲ φαίνεται καλὸς καὶ τίμιος νέος, καὶ θέλω νὰ σὲ ὠφελήσω· τοῦτο εἶναι σύμπτωση καὶ ἔργον τῆς προνοίας περὶ τῆς ὁποίας ὡμίλεις πρὸ ὀλίγου.

Ἦ ἐκστασις τοῦ φρεδερίκου ἤσανεν ἐν τοσοῦτω φαίνεται δὲ ὅτι ὁ ξένος κατέβαλεν αὐτόν, διότι δὲν εὔρετί νὰ ἀντείπῃ.

— Ἐλα, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον πλυσίως ἐπιμᾶλλον αὐτόν· πρόκειται νὰ μάθω τί θέλεις· ἂν δὲν μὲ λαθάνῃ τὸ μελαγχολικόν σου πρόσωπον, μαντεύω ὅτι ἔχεις δύο μεγάλας λύπας· τὴν μίαν εἰς τὸ βαλάντιόν καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὴν καρδίαν.

— Κύριε!

— Ἐμάντευσα λοιπὸν. Σὲ κατατῆκε ὠρεῖον, καὶ μᾶλλον, καὶ ἄγνωστον πάθος, τὸ ὁποῖον ὅμως βιάζεται ν' ἀρνηθῆς δι' ἄλλειψιν χρημάτων. Τὸ πρᾶγμα διπλασιῶσ σουδαυτοῦ καὶ ὅμως δι' ἐνὸς μόνου πρόπου ἔθεραπέωτον συγγρῶνός καὶ τὰ δύο· νὰ εἶχες ἀρετὰ χρήματα διὰ τὸ μείνῃς ἐδῶ. Ε;

— Κύριε!

— Πιθανὸν νὰ τὰ εὐρωμεν· ἤξευρε ὅμως, νέ φίλε μου, ὅτι δὲν λησμονῶ ὅτι ὀμιλῶ πρὸς τὸν βαρόνον Νέυβεργ. Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης σου εἶναι ἀντάξιον τοῦ ὀνόματός σου.

— Ἀναμφιβόλως, κύριε! ἀπεκρίθη ὁ φρεδερίκος ὄλος κατακυριεύμενος ἀπὸ τὴν μαγεῖαν τῶν λόγων τοῦ ἀγνωστοῦ ἐκεῖνον. Ἦ γέννησις, τὸ κάλλος, ἢ περιουσία τῆς, αὐτὴν μὲν καταστένουν ἀξίαν ἐμοῦ· ἐμὲ δὲ ἀνάξιον αὐτῆς!

— Κεῖνὰ, καλὰ, πιθανὸν νὰ διορθωθῇ καὶ αὐτό. Ἄλλ' εἰπέ με, ἀνταποκρίνεται καὶ αὐτὴ εἰς τὸ αἰσθητό σου;

— Ἄ! δὲν τολμῶ νὰ τὸ πιστεύσω. Μόλις καταῶρῶσα νὰ τὴν ὀμιλήσω.

— Πῶς λοιπὸν τὴν ἐγωνώρισε;

— Κατὰ τύχην, κατὰ σύμπτωσιν τὴν ὁποίαν ἔσωρῶ ἔργον τῆς προνοίας, ὡς ἔλεγε, κύριε. Τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐπειδὴ παρελθεν ἔτος ἀφοῦ τὴν εἶδα, ἐμῆθα εἰς τὴν μητρόπολιν κατὰ τύχην καὶ ἀσκόπως, ὅπου δὲν ἦτον κανεῖς. Περιερχόμενη εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θαυμάζων τὴν λαμπρὰν ἀντανάκλασιν τῶν ὕλων εἰς τὰς πλάκας, καὶ τὴν θρησκευτικὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ναοῦ· εἰς δὲ τὴν καρδίαν μου ἐκυκλοφόρουσαν τοιαύται ἰδέαι αἰωνιότητος, ὥστε μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐθυλίωσθην εἰς ὄνειροπολήσεις. Βαδίζων μηχανικῶς σχεδὸν εἰς τὰ πλάγια τῆς ἐκκλησίας, εὐρέθην εἰς τὴν εἰσοδὸν μικροῦ παρεκκλησίου. Μόλις δὲ ἐκίνηθα τὸν πόδα διὰ νὰ εἰσελθῶ, καὶ ἐστάθην πλήρης ἐκστάσεως καὶ θαυμασμοῦ. . . . Τὴν εἶδα γονυπετῆ, προσευχομένην πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου. . . . Ἦναι ἀδύνατον νὰ σὲ περιγράψω τί ἠθεύθη διότι ποτὲ τόσον κάλλος, τόσην χάριν, καὶ τόσην ἀθάσθητα δὲν εἶδαν οἱ ὀφθαλμοί μου· ἦτον γονυπετῆς, ἐπιχαρίτως κλίνουσα τὴν κεφαλὴν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, τοὺς ὠρεῖους τῆς ὀφθαλμοῦς, ἔχουσα ὑψωμένους πρὸς οὐρανόν· τὸ δὲ ἡμίλειστον στόμα τῆς ἀπεύθυνε γλυκεῖαν προσευχὴν πρὸς τὴν Παναγίαν Παρθένον· ἀγνόησις, πίστις, φιλανθρωπία, ἀγάπη, πᾶσα ἐν λόγῳ ἀρετῆ ἐφαινότο ζωγραφισμένη εἰς τὸ ἀγγελικὸν πρόσωπόν τῆς, καὶ εἰς τοὺς παρθεναίους καὶ πυρίνους ὀφθαλμοὺς τῆς. Ἐπιτοτε λοιπὸν ἐτρόθη. Ἐγονάτισα ἀμέσως, καὶ ἀνυψῶν τὴν ψυχὴν μου πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ αὐτὴν, ἔταξα νὰ μὴ ἀγαπήσω ἄλλην πλὴν αὐτῆς· καὶ νὰ τὴν ἀγαπήσω διὰ παντός. Τὴν εἶδα μετὰ ταῦτα πολλάκις, ἐπειδὴ τὴν ἀνεζητοῦν ἀδικητικῶς τὴν ὀμίλησα μάλιστα, καὶ ἤκουσα τὸν ἦχον τῆς φωνῆς τῆς! τὴν βλεπῶ ἐρυθρῶσαν ὅταν μὲ ἀπαντᾷ, χαμογελοῦσαν ἐνίστα, καὶ καταβιβάζουσαν πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ὄ! τὸ ἔγνωε βεβαίως ὅτι τὴν ἀγαπῶ! Καὶ πῶς νὰ μὴ τὸ ἐνοήσῃ; . . . ἀλλ' ἦτον ὠρεῖον ὄνειρον . . . καὶ μετ' ὀλίγον διασκορδάζεται!

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀφῆκεν ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν του· παραφερθεῖς ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις του ὀμίλησε μὲ πολλὴν ζέσιν. Ὁ δὲ ἀγνωρίστος προσηλάσας εἰς αὐτόν σιωπηλῶς βλέμμα φιλόστοργου καὶ πατρικόν, ἠρώτησε· — Λοιπὸν; ἐτελείωσεν ἡ ἱστορία σου; — Ναι, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ἀναλαβὼν τὴν ἀταρξίαν του, καὶ ἀισχυνθεῖς διὰ τὴν ταχύτητα μετὰ τὴν ὁποίαν ἐξεμυστερεύθη εἰς ξένον· — ναί αὐτῆ, εἶναι ἔλη ἡ ἱστορία μου! Καὶ εἶναι ἀρετῆ· ἀφοῦ μάλιστα εἶμαι καταδικασμένος νὰ ἴδω τὸ ἀπαισίον τέλος τῆς. — Ὅχι, ὅχι, τέκνον μου, εἶπεν ὁ γέρον· εἶμαι εὐχαριστήμενος ἀπὸ σέ, φρεδερίκο. Ἦ ἀγνὸν καὶ ἄθαυμά αἰσθηματὰ σου μὲ θέλγουν . . . καὶ χαιρῶ βλέπων ὅτι δὲν ἐλανθάνου. Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα, ἔβλυσε φιλικῶς τὴν δεξιάν του νέου. — Ἀς καθαρῶμεν ἐν τοσοῦτω τὴν ὑπόθεσιν· εἶπέ με τὸ ὄνομά τῆς. — Κύριε! . . . τὸ ὄνομά τῆς δὲν με ἀνήκει, καί;

— 'Ελα δά! φοβερίζε μη την ενοχοποίησιν δι-
ότι την απήτησες μίαν φοράν εις την εκκλησίαν,
Και όμως δεν είσαι ούτε πρώτος ούτε μόνος, τέκνον
μου. Πλήν έννοείς ότι διά να σε συνδράμω, πρέπει
πρώτον να μάθω αν ή νέα αυτή είναι άξια να συγγε-
νεύσθαι με την αιολογείαν σου. Πώς ονομάζεται.

— Καρολίνα Προξενάϊα, είπεν ενθύριστος ο νέος.
— Καρολίνα! επανέλαθε μετά ζωηρότητος ο γέ-
ρων και έθλησεν εκ νέου την χείρα του φρεδερίκου.
Καλήν και ώραίαν έκλογήν έκαμες, τέκνον μου. 'Ηγεις
δ'ε κατά τούτο δικαίον ότι είναι άνωτέρα σου . . .
Και όμως δεν πρέπει να απελπισώμεθα· εγνωρίσας
τόν κύρητα Προξενάϊα.

— 'Όχι, απεκριθήν ο φρεδερίκος; δεν τον γνωρίζω.
Ο δ'ε άγνωστος εγενεθεις περιεπρόηθ'εις ή τρεις εις
την αιδουσαν· και μετά τούτο πλησίασας τον φρε-
δερίκον·

— 'Ας σπεύσωμεν, είπεν, ή ώρα προχωρεί. Πρώ-
τόν όλίγον ώμίλησις διά περιεπρόηθ'εις ή τρεις εις
την αιδουσαν· και μετά τούτο πλησίασας τον φρε-
δερίκον·

— Σύ; . . .
— Και, ιδού.

Και πλησίασας εις λαμπάδα καιούσαν επί της
τραπέζης, ενετύπωσεν επί χάρτου το δακτυλιδιόν
σου και μετά τούτα είπε·

— Λάβε εν τω τοίχω τούτω, το όποιον δείξει αυ-
τιόν εις το ξενοδοχείον του Χρυσού λέοντος, και θα
σε δώσουν άμέσως κατάλυμα. δευτερον δε λάβε και
τούτο το εκτύπωμα· δείξει το εις την τραπεζίτην
Νιούβεργ, ζητήσας τριακόσια φλωρία και θα σε τα
δώση άμέσως.

— Πώς, κύριε;

— 'Όπως σε λέγω! 'Επειτα, — τούτο είναι το
πυλιντιμότερον — λάβε και τούτο — Και ενεχει-
ρισε εις αυτόν μικρόν μετάλλιον περιεργως γεγλυμ-
μένον, το όποιον έβλεπεν έκστατικώς ο φρεδερίκος.
Φόβετό· παρουσιάσθη εις την οίκίαν του κύρητος
Προξενάϊα, και έσο βέβαιως ότι θα σε δεχθή ως υιόν
του καλητέρου φίλου του.

— Κύριε . . . απειτεύσατε και . . .

'Αλλ ή φυσιογνωμία του γέροντος ήτο τσοσούτα
σοβαρά και εύγενής, το βλέμμα του συγγνώμης το-
σοσούτω εύμενές και υπερέφρανον, ώστε ο φρεδερίκος
έμεινεν ήλαλος έρων τάς χειρας άνοικτάς, και κρα-
τών τ'α τρία περιεπρόηθ'εις του. Την ώραν εκείνην εισ-
αλλών ο υπηρέτης του καφενειού ήρώτησεν·

— 'Αγαπάτε τί άλλο;

— Τίποτε! απεκριθήν ο γέρων, αναχωρούμεν.
Και επροχώρησε προς την θύραν.

— Πλήν, κύριε! άντεκούξεν ο φρεδερίκος παρα-
κολουθών αυτόν.

— Σιωπή . . . και ύγιαινε! θα ενταμιώθωμεν και
πάλλιν. Πρόσεξε όμως μη με ακολουθήσης τώρα· σε
α' απαγορεύω!

Και την απαγορεύσιν ταύτην συνάδευσε χειρονομία
επιτακτική, ήτις επέβαλε σέβας εις τον φρεδερίκον.
Και εκείνος μ'εν άνωγήρησεν, ο δε νέος έμεινεν ως ά-
ποπληκτος, άπορών τί να συλλογηθ'εις και παρατηρών
στά τρία περιεπρόηθ'εις το εκτύπωμα του δακτυλίου έξερε-

σχημειον ιερογλυφικόν, και τάς τρεις ταύτας λέξεις,
Mens conscia recti.
— 'Ακατανόητον! ε'ίθ'ύρισε ο φρεδερίκος. Και
ήμως δεν εφαινετο χλευάζων με . . . θ'α το ιδώ.

B.

Την αυγήν της επεούσης ο φρεδερίκος ειρέθη εις
παράδοξον άμνημονία· δεν έπίστεινε μ'εν τοις μάγοις
και τα περιεπρόηθ'εις, επεθύμει όμως να δοκιμασθ'εις
ένέργειάν των. Και τούτοι'α ήτο ή θέσις του όστις
δεν ήθελε να παραμελήσθ'εις ουδ'εν μέσον δια να την
βαλτιώσθ'εις, ει δυνατόν.

— 'Ο άνθρωπος αυτός, είπεν καθ' εαυτόν, θα ήγη
άνταμψιόβλους σχέσις εμπορικάς με τον ξενοδόχον
του Χρυσού λέοντος, και το εκτύπωμα θα είναι
είδος εντάλματός το όποιον ή ξενοδόχος θα γνω-
ρίζ'εις· όπως και αν είναι, τι θα κινδυνεύσω, ήλιαι
άποφασισμένος να αναχωρήσω· αν με ήπάτησθ'εις
τός εγώ θα γελώσω με την ξενοδόχον, και κασις
άλλος δεν θα το ήξεύρη.

Τούτα αναλογισθείς, έλαβε το μικρόν δέμα του
και άνετί να αναχωρήσθ'εις, ως έσκόπευε, διευδμήθη
το ξενοδοχείον του Χρυσού λέοντος, το όποιον
ήτο εκ των κλυσινωτέρων της πόλεως. ήθας δ'ε πρό-
της θύρας ήρχισε να διατάξθ'εις, και παρ' όλίγον να α-
ναχωρήσθ'εις και ήμως σκερθείς καλλήτερον εισήλθεν
εις αυτό.

— Τί αγαπής, κύριε; ήρώτησεν υπηρέτης τις
με τόνον φωνής όποιαν άπήτησε το πενήγρον ένδυμα
του φρεδερίκου.

— Θέλω να ήμιλήσω τον ξενοδόχον, απεκριθή
άταράχως ο νέος.

— 'Ηχει εργασία, επανέλαθεν ο υπηρέτης, ή-
φας τη βλέμμα εις τα έλαφρον δέμα του νέου. αν
θέλεις κατοικίαν . . .

— Θέλω να ήμιλήσω τον ξενοδόχον, είπεν εκ
νέου ο φρεδερίκος.

— Πολλά καλά, κύριε, πολλά καλά· έμβα ιδώ
και περιμεινε όλίγον.

Μετ' όλίγον ήλθεν ο ξενοδόχος εις το μικρόν δια-
μάτιον ήκου εύρίσκετο ο φρεδερίκος; ήτο δ'ε ύψηλός,
ίσχυρός, φαλακρός, και είχεν όφθαλμούς όξεις και
ζωηρούς. 'Εν βίψη όφθαλμού παρετήρησε τον νέον
από κεφαλής μέχρι ποδών, και έσυχιδρώσατο.

— Τί επθυμείτε, φίλτατε κύριε; είπεν με τόνον
φωνή; διαταράξαντα τον φρεδερίκον.

— Κύριε, είπεν ο νέος αγωνίζόμενος να αναλάβθ'εις
την άταραξίαν του, ερχομαι να σε ζητήσω κατάλυμα.

— Πολλά καλά, κύριε . . . και . . .

— Συμπάθειον! 'Ελημημόνησα να σε είπω ότι με
έστειλεν εδώ κάποιος τον ήσοιον βεβαιώς γνωρίζ'εις,
διότι με κατήγγειλε να σ' εγχειρίσω τούτο.

Και έκθαλόν έδωκεν εις τον ξενοδόχον το εκτύ-
πωμα. Ούτος δε λαβών αυτό έκστατικώς, το παρα-
τήρησεν από ύψα· τα μέρη· έπειτα δε ίδών τον φρε-
δερίκον είπε·

— Δεν έννοώ, κύριε, τίποτε. γ'α το χαμώ; Τί

— Καλά την επαθα, είπεν τότε καθ' εαυτόν ο
νέος, ως πασιγίσω λοιπόν να σωθ'εις έντιμώς. — Τή
άληθεία, απεκριθήν γελάων, δεν ήξεύρω και εγώ τίπο-
τε· σε το δίδω όπως με το έδωκαν.

Τότε ο ξενοδόχος προσηλώσας επί του φρεδερίκου
βλέμμα τσοσούτω όξύ, ώστε ο νέος σφελόν εταρά-
χθη, επανέλαθεν·

— 'Εννοείς, κύριε, ότι αν ου δεν το ήξεύρεις,
εγώ δεν το ήξεύρω ακόμη περισσότερον. Τίς σε το
έδωκεν;

— 'Αγνωσ, απεκριθήν ο φρεδερίκος, γελάων πάν-
τοτε. Δεν γνωρίζω διόλου τον κύριον εκείνον· έν-
όμυσα δε ότι τον γνωρίζ'εις σύ. 'Αλλά βλέπω ότι ή-
πατήτην· όπωσδήποτε και αν ήγη, σε ζητώ συγ-
χώρησιν.

Και τούτοι'α είπών ανέλαθε το δέμα του δια να
αναχωρήσθ'εις· ο δε ξενοδόχος τον παρετήρησε μετά
προσοχής. 'Αλλ' όλίγον κατ' όλίγον το πρώταπ'αν
του έγενινεν ήλαρώτερον, και ήρχισεν επίτης να γελά.

— Τό βέβαιον είναι, είπεν θέτων το εκτύπωμα
εις τον κόλπον του, ότι το πράγμα φαίνεται περι-
εργον . . . 'Ας ιδούμεν τί θ' αποβ'εις.

Ο δ'ε φρεδερίκος άκούσας τούτα ένθυμώσεν έτι
μάλλον.

— Μ'ε φαίνεσαι τίμιος νέος, είπεν ο ξενοδόχος,
και θα λυπηθ'εις αν σε ήπάτησθ'εις.

— 'Εί! είπεν καθ' εαυτόν ο φρεδερίκος.

— 'Αλλ' ίσως είναι ή άρχή δριματός τινος του
όποιου ή λύσις θα σε αποβ'εις ωφέλιμος· δια τούτο
δεν θέλω να την διακόψω.

— Τρώντι! έπιθύρησεν ο φρεδερίκος, άναπολών
της ασθηματικας σκέψεως του.

— Και πάλιν αν είναι άπάτη . . . έστω! θα την
μοιρασώμεν οι δύο· το δέχομαι.

— 'Απίστευτον! είπεν ο φρεδερίκος, άπορών
και αυτός τί να στοχασθ'εις.

Και σημάνατος τον κάδωνα του ξενοδόχου, ήλθεν
υπηρέτης προς εν είπεν·

— 'Οδήγησον τον κύριον εις το υπ' αρ. 15 δια-
μάτιον, και είπε εις αυτόν τάς συνηθείας του ξε-
νοδοχείου. Θα γεύεται εις την κοινήν τραπέζαν.

— Παρακαλώ, κύριε, να με εϊπήτε το όνομά σας.
— φρεδερίκος, βαρόνος Νεύβεργ.

— Εύχαριστώ . . . 'Οδήγησε λοιπόν τον Κ. βα-
ρόνον, επροσέδεν εκείνος δείξας την θύραν προς τον
υπηρέτην. Και προσαγορεύσας χαριέντως τον νέον
έξηλθεν.

Ο δ'ε φρεδερίκος έξηκολούθει ν' άποβ'εις. 'Ελθών
εις το κομφατορεπές συνσκευασμένον διαμάτιόν του
έκάθισεν εις θρονίον και παρεδόθη εις λογισμούς.
Μετ' δε πολλήν ώρα σκέψεως, επεφώνησε τσοσον
μ'ένον — 'Απίστευτον!

Και τρώντι όποια σειρά παραδόξων! άπήνησεν
άγνωστον· ο άγνωστος τ'α έδωκεν περιεπρόηθ'εις προς
ξενοδόχον· ο ξενοδόχος δεν εγνωρίζε τον δώσαντα
αυτό, κατ' άρχάς μ'εν θεωρήσας την άποσταλήν
του εκτυπώματος ως άστειότητα, έπειτα δε έν-
δοūs με·ρόν κατ' μικρόν εις επιβρόήν τινα μυστη-

ριώδη ήντινα ουδ' αυτος έννοεί. 'Αλλά πώς να ύπο-
θέσθ'εις την ύπαρξιν τοιούτου περιεπρόηθ'εις; το πράγμα
ήτο παράλογον.

Τέλος πάντων μετά τινα περιήγησιν εις το δω-
ματίον του ο φρεδερίκος έφθασεν εις τον όριετικόν
τούτον συλλογισμόν· ή πραγματικόν είναι ή όχι το
περιεπρόηθ'εις. 'Αφού ο ξενοδόχος ένέδωκεν εις την έ-
πιβρόήν του, βεβαιώς θα ένδώσθ'εις και ο τραπεζίτης.
'Αν όμως γίνθ'εις άλλως πως, φυσική συνέπεια είναι
ότι ο ξενοδόχος ένικήθη από άπλήν μόνον περιεπρόηθ'εις.
Και τούτου δοθέντος ο φρεδερίκος, μη θέλων
να αναλάβθ'εις χρέος το όποιον δεν ένδύνατο να πλη-
ρώσθ'εις, θ' άνεχώρησθ'εις την αύριον. 'Όθεν έπραξε να ύ-
πάγη άμέσως να δοκιμασθ'εις και το προς τον τραπε-
ζίτην περιεπρόηθ'εις.

Και έσει μ'εν ότι ή δοκιμή αύτη ήτο δυσκολο-
τέρα της πρώτης, καθάσον επρόκειτο περί τριακοσίαν
φλωριών, και περί άνθρωπον μάλλον δυσπροσίτου.
'Ενθαβρόνόμενος όμως από την πρώτην του επιτυχίαν
έξηλθε πλειοτέραν πεποιθήσθ'εις έχων ή πρότερον.

Ο τραπεζίτης μικρός, στρογγύλος, φαιδρός και
χορικός, τον έδεχθη καλλίστα· μετ' όλίγον δε τον
ήρώτησε τί επεθύμησθ'εις.

— Κύριε, απεκριθήν ζωηρός ο φρεδερίκος, ερχο-
μαι να σε ζητήσω την πληρωμήν τριακοσίαν φλω-
ριών· το συνάλλαγμα είναι ίσως παράδοξον, άλλ'
έλπίζω ότι δεν θ' άπορήσθ'εις.

Και ενεχειρίσθ'εις προς αυτόν το εκτύπωμα· άλλ'
άμέσως έζωγραφώθη εις το πρόσωπον του τραπέζι-
του απερίγραπτος τις άπορία· περιεργάσθ'εις παν-
ταχόθεν, ως και ο ξενοδόχος, το εκτύπωμα και επί
τέλους είπεν γελάων·

— 'Εξ εναντίας άπορώ πολύ· διότι δεν είδα πο-
τέ τοιούτον σύμβολον . . . Mens conscia recti.
Και ως άπόφθεγμα μ'εν είναι ώραίον, άλλ' ως συν-
άλλαγμα, όχι. 'Εσι αξίωμα φιλοσοφικόν είναι κάλ-
λιστον δια το Πανεπιστήμιον· και καλά θα κάμης
να το παρουσιάσθ'εις εις τον Πρύταίν . . . το κατ'
έμ'ε όμως δεν αναλαμβάνω να το φέρω εις το Χρη-
ματιστήριον.

Και τούτοι'α λέγων ήτένιζε τον φρεδερίκον και έ-
γέλα πολύ. 'Εγέλα δε και ο νέος.
— Και όμως, είπεν επί τέλους αυτός, εκείνος ός-
τις με το έδωκε μ'ε έβεβαίωσεν ότι ήτο αντάξιον
πολλού χρυσού. 'Αλλ' αν με ήπάτησεν, ο θεός άς τον
συγχώρησθ'εις. Τό κάτω κάτω της γραφ'εις, έμ'ε δεν
με έδωλαψ'εις μόνος σύ, κύριε, επαλας, διότι σ' ένόχλη-
σα και σε αφήρησα τον καιρόν σου. Σε ζητώ συγ-
νώμη.

— 'Π ζημία, φίλτατέ μου κύριε, δεν είναι με-
γάλη, είπεν εύμενός ο τραπεζίτης, άποθήμω μάλ-
λον αν ή ύπόθεσις, όπως συνέσθ'εις, διαταράξθ'εις το σχέ-
διόν σου· διότι πιθανόν να είχης ανάγκην των χρη-
μάτων αύτών.

— Δεν το άρνούμαι, κύριε.

— 'Εμπορούμεν λοιπόν να διορθώσωμεν την ύπα-
θεσθ'εις αυτήν. Δεν είσαι ο βαρόνος Νεύβεργ;

Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ φρεδερίκος, ἀπορῶν πρὸς τὴν ἐρωτήσιν.

Ναίρω, Κ. Παρίνε, διότι ἔνεκα τῆς περιστάσεως ταύτης, συνδέομαι σφέτοις αἴτινας ἀργότερον ἠμποροῦν ν' ἀποδοῦν καὶ εἰς τοὺς δύο ἐγγράμματα καὶ ὠφέλιμοι τῷ ὄντη σου μόνον χρησιμοποιεῖν ὡς ἐγγράμματα. Πλὴν ταύτου ἡ ποσότης εἶναι μικρά... καὶ δὲν διστάζω νὰ σὲ δώσω τὰ τριακῶσια φλωρία.

Καὶ ὁ μὲν φρεδερίκος δὲν ἀπεκρίθη ἡ δὲ τραπεζίτης, ἀνοίξας τὸ ταμειῶν του, ἐμέτρησε τριακῶσια φλωρία, καὶ τὰ ἐνεχείρισεν εὐγενῶς καὶ εὐθύμως πρὸς ἐκείνον.

Ἐξελθὼν τότε ὁ φρεδερίκος ἐβλέπεν ὡς ἄνθρωπος μὴ τις ἀφυπνώσας καὶ τολμῶν δὲ καὶ τρίς, ἐψηλάφησε τὰ χρήματα, διὰ νὰ βεβαιωθῆ μὴ ὄνειρεται.

Ὢ εὐχρηστὸν εὐχρηστὸν, ἔλεγε χαδιῶν, τὸ πρῶτον, ἔάν ὁ ξενοδόχος καὶ ὁ τραπεζίτης ἐδέχοντο ἀμέσως τὰ ἐκτυπώματα, διότι ἡ ἐξουσία τότε ὅτι ὁ πῶρε μεταξύ αὐτῶν καὶ τοῦ ἀγνωστοῦ ἀνταποκριτοῦ δι' ἱερογλυφικῶν ἀλλ' ἀφοῦ καὶ οἱ δύο μ' ἐδέχθησαν ἐκστατικοί, ἀφοῦ ἐβλήθησαν μάλιστα ἡ ὀργάνωσις, ἡ γλεῦζοντες με, νὰ μεταβλήθωσαν βασιλεῖδες, νὰ γίνουν ἡμετέροισι, καὶ νὰ μὲ δώσουν ὅ, τι τοὺς ἐζήτησα. Ἄπιστευτον! Ἄπιστευτον.

Καὶ ταῦτα σκεπτόμενος, ἐβλάσεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τότε ἐνθυμήθη ὅτι εἶχε καὶ τρίτον περιόπτων νὰ δοκιμασθῆ, καὶ μάλιστα τὸ πολυτιμότερον, διότι αὐτὸ θὰ τὸν εἰσήγεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος Ροβενάκι. Ἐπειδὴ δὲ ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῆ εὐπρεπέτερον ἐνδεδυμένους, ὑπῆγον εἰς βράπτην ὀνημαστῶν, καὶ ἠγόρασε φορέματα κομψὰ καὶ νέα. Καὶ θεῖς τὸ μεταλλίον εἰς τὸ θυλάκιον του διουκύνθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος.

Ἡ καρδία του ἔπαλε ζωνθῶς ὅτε εἶδε τὴν εἰσοδῶν. Πῶς νὰ παρουσιασθῆ πεποθῶς εἰς μὴν τὴν μαγικὴν δύναμιν τοῦ μεταλλίου, τὸ ὅποιον οὐδ' ἔπρεπε νὰ δεῖξῃ, καὶ ἂν τὸν ἐξελάμηνον ὡς τυχοδιώκτην; τί νὰ ἀποκριθῆ εἰς τὸν κόμητα ἂν τὸν ἐρωτήσῃ πῶθεν ἔργεται καὶ τί θέλει; Ἦ γύνακά του ἤρχισαν νὰ λυώνται, καὶ δὲν εἶναι νὰ διαβῆ τὸ κατώφλιον.

Ὁ μὲν εἶπεν ἐπὶ τέλους, μὴ δὲν ἐπέτρυξα δὲς, Ἄλλως, ἔάν ἡ δύναμις τοῦ περιόπτου δὲν ἐπιτύχῃ, ὡς προτρέξω εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν τόλμην μου. Ἐμπρὸς λοιπόν! Ἦ δὲ νὰ πρᾶξω ἀριῆ! τὸ ὅποιον μεθερμηνεύομενος θὰ εἰπῆ, ὅ μὴ τολμῶν δὲν ἀποταῖ τίποτε.

Καὶ ταῦτα ἀναλογιζόμενος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.

Α.

Μικρὸν τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας ζῶντες καὶ ἀπὸ μόνης τῆς ἐπιφανείας γενιόσκοντες αὐτῆν, κλάτομεν ἴσως ἐν τῇ φαντασίᾳ ἡμῶν βασιλεῖς τὰ καὶ αὐτῆν καὶ ἀμαχητὶ προσδεχόμεθα τὰς δόξαις ἐκείνων, αἵτινες εὐχονται καὶ ἀγαπιῶσιν, ὅπως μετᾶχος καταστήσονται καὶ ἡμᾶς τῶν παντοδαπῶν ἐργετημάτων, ὅσα ὑπόκειται καὶ πραγματοποιεῖ ὁ πολιτισμὸς τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης. Οὐτε τὰ φῶτα, οὐτε τὴν εὐφρίαν, οὐτε τὸν πατριωτισμὸν φιλοτικόμεν τῶν ἀνδρῶν τούτων, ἂν καὶ ἡ ἐπιπολαῖστος ἢ τις ἄλλης χειρόνος κακίας θύματα κρινοῖται ὁ τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ἐζητοῦντες ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἔχοντες προαιώνιον καὶ ἀνεξάντλητον πολιτικὸν πηγὴν ἐν τοῖς τῶν προγόνων αὐτῶν κληρονομικοῖς κτήμασιν. Οὐχ ἦσαν ὅμως ἀς ἐπιτρέψωμεν ἡμῖν οἱ τοιοῦτοι, ὑπὸς τὴν περὶ τοῦ σημερινοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ γνώμην σχηματισομένην ἐκ τῶν φαινομένων, τῶν θυμωδῶν τῆς λάμπει τῶν τῆν κρίσιν ἡμῶν, ἀλλ' ἀρυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ βιούντων σοφῶν ἀνδρῶν, ὧν αἱ κρίσεις ἀσυγκρίτως ὑπάρχουσι βασιμώτεροι καὶ προτιμότεροι ἐκεῖνων παντὸς ἄλλου. Ἀληθῶς, εἰ καὶ γυνδαῖαν, ἐπιζητοῦμεθα ὅμως σπουδάζοντες τὴν δημοτικὴν παροίμιαν: «ὅσα γνωρίζῃ οἱ οἰκοκυρτοὶ δὲν τὰ εἶναι» ρεὶ ὁ κόσμος ὅλος.»

Ἀπὸ χρόνου μακροῦ, ἐσχάτως ὅμως ἰδιαιτέροις, τὰς ἀκοῖς ἡμῶν ἐπλήξαν αἱ λέξεις πολιτισμὸς εὐρωπαϊκός, πρόοδος, ἐπιστημονικὴ ἀνάπτυξις, βιομηχανικὴ τελειοποιήσις καὶ μέχρι τούτου τῶν τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης λαῶν ἡ λατρεία προοδῆ, αἵτις καὶ αἶμα, καὶ πλοῦτον καὶ τὰ πάντα εἰς τὴν βίαν αὐτῶν προσφέρουσι καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ταγματῶν αὐτῶν σημαῖαν τοιαύτην ἐκτυλισσομένην. Καὶ βεβαίως, ἔάν τις ἐμβλέψῃ εἰς τὸν πλοῦτον αὐτῶν, εἰς τὰς καθεκάστῃ ἀναγγελομένης μηχανικῆς ἀνακαλύψεις, εἰς τὰ θαυμάσια τῆς τέχνης καὶ τῆς βιομηχανίας, εἰς τὴν ταχύτητα τῆς συγκοινωνίας καὶ τὴν εὐχέριαν τῆς ἐκτοπίσεως καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, ἐνὶ λόγῳ ἔάν τις φῇ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἐκείθεν ἐρχομένην λάμπην θαυμάσιαν καὶ φθονῶν ἀτρέφει, καὶ λυπούμενος ἐπὶ τὸ παρὸν τῆς Πατρίδος αὐτοῦ, εὐχεται ὅπως τὴν τύχην αὐτῆς, ἐπίσης λάμπρον καὶ τὸ μέλλον αὐτῆς.

Καὶ ὅμως ἠρῶντες τις πῶθεν ἡ λάμπρις ἐκείνη καὶ πῶς εἰς τὴν προάγουσαν αὐτὴν πύραν προσηνέθη ὤλη. Ἡ καταπλήττουσα ἡμᾶς λάμπρις ἀνοίξει καὶ δὲν κατατῆται ἀπὸ γε τοὺς ἐν αὐτῇ ἐκτεθειμένους, τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἢ τέρψις δὲν προέρχεται ἐκ τῆς φυσίας καὶ τῶν στεναγμῶν τούτων.

των ἀτόμων; Ὁ Νέρων πυροβολῶν τὴν Ῥώμην παρκευάσε λαμπρὸν εἰς τὰς ὄψεις αὐτοῦ θέματα καὶ πῶντι τὴν ὕλην τῆς λαμπρότερον πόλεως καιομένης; ἀλλὰ φεῖ! μὴ ζητήσωμεν ποτὲ, ὅπως ἡμῆς παραστήσωμεν τοῖς ἀλλοῖς θέματα τοιοῦτον! μὴ προτιμήσωμεν ἀντὶ πάντων τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν λάμπριν, ἀξιοθεάτους μὲν ἴσως καθιστώσας ἡμᾶς, βέβαιον ὅμως προσφερούσας θύμα εἰς τὸν μέγαν τῆς ἱστορίας βαυλῶν, τὸν ἐγειρόμενον πρὸ τοῦ ἀγάλματος τῆς εἰας Προνοίας. Ἡ ἀπόστασις καὶ τῆς λάμπριος ἡ σπιλνότης ἀποκρύπτουσιν εἰς τοὺς μακρὰν εὐρισκομένους — καὶ τοιοῦτοι εἰσὶν εἰς τὰ τῆς διανοίας οἱ ἐπιπολαῖοι — τὰς ἀσχημίας, καὶ τὰς ὀδύνας, καὶ τὰ δεινὰ. Οὐχ ἦσαν ὅμως ταῦτα ὑπάρχουσι καὶ ὑφίστανται πραγματικῶς, τῆς δὲ πυρκαϊῆς ἡ ἐπέκτασις ἐπιμαρτύριον πρόκειται τῆς ἐνστάσεως καὶ τοῦ πολυπλασιασμοῦ αὐτῶν. Ἀντὶ λοιπὸν θαυμασμοῦ, ἀντὶ τυφλῆς ὁλως καὶ νηπιακῆς πρὸ τοῦ φωτὸς ἐκστάσεως, προτιμήσωμεν μελέτην ἐμφοροεστέραν, ἢ τὴν οὐ μόνον παρηγοριᾶ ἀποδίδει ἐπὶ ἀτυχήμασι καὶ δυσπραγίαις ἐφημέροις, ἀλλὰ καὶ διδάγμα σωτήριον καθίσταται διότι νεοὶ εἰσέτι ἔσμεν καὶ τῶν πεσιωτέρων αἰ. κακοχίαι καὶ ὀδύνας χρησιμοποιοῦσιν εἰς διδασχὴν σωτήριαν καὶ παράδειγμα διδοχτικόν. Εἰς τὴν μελέτην αὐτὴν, ἐναλαλαμβάνομεν λέγοντες, τὴν ἴδιον ἡμῶν σκέψην παραμειζόμεν. Εἰς τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης τὸν κάλαμον, εἰς τῶν πεκαυδευμένων αὐτῆς τὰς ἐμπνεύσεις, ἐμποιοιμένες ὑπὸ δεινῶν τῆς ἡμέρας καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς διγόντων αὐτοῦς, εἰς συγγραμμάτων ὑπολήψεις ἐπιστημονικῆς καὶ πολιτικῆς τὰς σελίδας ἀρυσόμεθα τὴν περὶ τοῦ σημερινοῦ τῆς Εὐρώπης πολιτισμοῦ ἀπόφασιν. Τὰ καλύτερα παραιοῦμεν, οὐ μόνον ὡς γνωστότερα, ἀλλὰ καὶ μὴ φέροντα ἴσως ἀξίαν παρουσίαν καὶ ἄμεσον. Ἀλλως ὅμως μία ἄρα ἢ δύο ὑπάρχουσι αἱ βίβλοι, αἰ τὴν ἀπόφασιν τὴν αὐτὴν περιέχουσιν; Ἡ φιλολογία ὀλοκληρῶς τῶν ἐσχάτων χρόνων, τὸ μὲν κατηγορητικῶς ἀποραινεμένη, τὸ δὲ καὶ ὑπεροπτικῶς ἐπιβλέπει, τὸ δὲ καὶ ὑπεκφεύγουσα, τὴν αὐτὴν ἐστῆρε δόξαν ἐκάστοτε καὶ ἄκουσα ἐμαρτύρησε τὴν κατάσταση τῆς κοινωνίας, ἐν ἣ ἔζητε καὶ ἀνεπτύχθη. Ἄλλὰ μήπως, καὶ αἱ πράξεις αἱ ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ σταδίου τῆς Εὐρώπης παρασταθεῖσαι δὲν ἐπεκρίωσαν τοῦ λογικοῦ τὰς κρίσεις καὶ δὲν ἐπλήθυνον μέρτυρία θλιβερά τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων, ὅσας τῆς ἱστορίας ἡ μελέτη ἐβανέρωσεν εἰς νόας ἐμφοροεστῆς καὶ φιλανθρώπου; Ἐζητοῦμεν οὐτω σαφέστερον παρεκτροπᾶς τινὰς τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ εἰς τὴν κοινωνικὴν ἐπιστήμην. Μὴ ἐκλάδωμεν ταῦτα ἰδιοτροπιᾶν ἀτόμων. Ὅχι ὑπάρχουσι συνέπειαι ἀναφορικῶς ἀνοικτικῆς καταστάσεως ὀρισμένης, σπαράγματα ἀσθενείας νευρικής, οὐχὶ δὲ ἀτόμων δημιουργήματα καὶ ἐκπενοήσεις. «Πάντοτε ἐν Γαλλίᾳ, ἔγραφεν ὁ Ἰδγάρδος ἐνὲ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, (1), πάντοτε ἐπρεσβεύ...

σαμεν καὶ πιστεύομεν μὲ τὰ οἰατὰ μας, ὡς οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι ἐσμὲν τὸ κέντρον καὶ ὁ ὀμφαλὸς τῆς γῆς; ἀξιοῦμεν δὲ καὶ ἀπαιτοῦμεν ὅπως κλάσωμεν κατ' εἰκόνα ἡμῶν τὸν κόσμον ὅπαντα... Ἰποθέσωμεν ἀνθρωποκτονία, πιστεύοντα πᾶν τὸ ὑπ' αὐτοῦ πραττόμενον ὡς ἀγαθὸν, θεωροῦντα πᾶσαν πράξιν αὐτοῦ ἀλάνθαστον καὶ φέρουσαν τήσφραγιδα τῆς ὑπερτάτης δικαιοσύνης. Ἐπὶ πόσον χρόνον ὁ λόγος αὐτοῦ ἀντιστῆσεται εἰς τὴν ἀποθέσιν αὐτήν; Ἀντὶ ἀτόμου ὑποθέσωμεν ἠῶν ἐν ἔθνος. Ἴδου λαὸς ὀλοκληρῶς πιστεύων, ὅτι κἀλητὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς αἰωνίου δικαιοσύνης, ὅτι ὑπὸ τοῦς πόδας αὐτοῦ ἔρπουσι τὰ ἄλλα ἔθνη, αὐτὴν κυβερόν, διὰ τοῦ στήλδοντος ξίφους του. Ἐύτυχεὶς ὄσους ἂν τιμαρῆ! Κτυπᾶ μὲν, ἀλλ' ὅπως ἱεραπεύσῃ, ἀλυσσοδέσει, ἀλλ' ὅπως ἐλευθερώσῃ κατακτῆ; ἀλλὰ ἔνεκα εὐμενείας ἔσπει; ἀλλὰ χάριν ὑπερβάλλοντος αἰσθητικῶς τιμῆς τὰ ἐλαττωμάτα αὐτοῦ εἰσὶν ἀρεταῖ παρηλαγημένα. Τὴν ἀναχατισεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ὀδῷ ταύτῃ, τίς ἐξυπνίσει ἐν αὐτῷ συνειδήσιν, ἢ ἀπὸ αἰῶνων ὑποθέτομεν ἀπαυδήσαν; Καὶ δυστυχῶς εἶδομεν λαοὺς πεσόντας ἀμετατρέπτως, οὐχὶ διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ἀλλὰ διότι ἐνεσαρωσαντο εαυτοῖς ἰδέας ψευδεῖς, ἐπ' ὧν οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς ἐπέθηκαν τὴν σφραγιδα τῆς αἰωνιότητος... Ζητῶ σήμερα τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, τὸν πρωτότοκον τοῦτον τοῦ θεοῦ λόγου, τὸν ὑπερήφανον αὐτὸν δεσπότην, ὅστις ὑπερήφου τὰ θύματα αὐτοῦ, παρηγορεῖ, ὅς ἐξετόπίσεν, ἀπέδιδε τοῖς πᾶσι τὰ λάφυρα αὐτοῦ, ἐπιφυλάσσων εαυτῷ μόνῃ τὴν ἀφιλοκερδῆ δόξαν τῆς ἀναλλοίωτου λάμψεως ἐπὶ τῶν νέων γενεῶν. Ζητῶ τὴν λάμπριν ταύτην ἀλλὰ φεῖ! μόλις εὐρίσκω μικροὺς τινὰς πλανωμένους λύχνους, τὴν συνειδήσιν δὲ ἀπάντῶ πανταγῷ ἔσθεσμένην, τὴν διάνοιαν ἀναετραμμένην καὶ ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον τὸ ἔρεθος τῆς ψυχῆς ἐξαπλούμενον ἐπὶ ὀλοκληρῶν τοῦ ἠθικοῦ κόσμου! ἢ Ἡ κλεις ἀβτή, ἢ φιλόσοφος ἱστορικὸς παρέχει ἡμῶν, ἀνοίγει μὲν ἴσως τὴν θύραν μυστηρίων πολλῶν, ἀλλ' ἄρα γε καὶ παρηγορεῖ;... Εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ζῶντες ἐγινάμεν καὶ ἡμεῖς θύματα τῆς ἀπάτης ταύτης, καὶ ὑποκώπτωμεν εἰς βράπισματα καὶ βαδισμοὺς ἀδικαιολογήτους, χάρις τῆς ἐλπίδος, ὅτι πείσομεν ἐπὶ τέλους τοὺς τύποντας ἡμᾶς περὶ τοῦ ἀδέικου καὶ βλαβεροῦ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῶν, διότι ἐκάστοτε ἀκούομεν; κτυποῦμεν μὲν ἀλλ' ὅπως ἱεραπεύσωμεν ἡμᾶς; ἢ ἀλυσσοδέομεν, ἀλλ' ὅπως ἀπελευθερώσωμεν ἡμᾶς; ἢ κατακτῶμεν ἡμᾶς, ἀλλ' ἔνεκα εὐμενείας πρὸς ἡμᾶς!... Τῆς κοινωνίας ὅμως τῆς Εὐρωπαϊκῆς εἰκόνα ἔδημοσίευσεν ἐσχάτως, καταπλήττουσαν καὶ ἐξγειροῦσαν, ὁ κάλαμος τοῦ σοφοῦ ἀνδρός *Emile Montégut* ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ *Montégu* (*Emile Montégut*) ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ *Montégu* ἐπιστημονικῶ ἰστορικῶ συγγραμμάτι τῆς *Επιθεωρήσεως τῶν δύο Κόσμων*. Ἐν ἄρθρῳ ἐκτεταμένῳ, τὴν ἐπιγραφὴν φέρουσι «Ἐπισκοπὴ τῶν πᾶν ῥόντων καιρῶν. — Περὶ τῆς παντοδυναμίας τῆς «βιομηχανίας» (2) ἢ σφέ γραφίς τοῦ συγγραφεῖος

(1) *Revue des deux Mondes*. — Philosophie de l'histoire et de l'Économie, φυλλάδ. 1 Μαρτίου σελ. 626—965.

(2) *Revue des deux Mondes*, φυλλάδον τῆς 4 Μαρτίου.

της, κατεργάζεται ψυχὰς σκληράς, ὡς τὰς μηχανάς αὐτῆς, καὶ καρδίαις ξηράς, ὡς τὰ προϊόντα αὐτῆς. . . . .

Γ.

φιλόφρων καὶ εὐεχέτης ἀναγνώστης, πῶς δὲν ἐκπύεται, πῶς δὲν συνοφροῦν ἀναγνώστην ἰερῶν ἀπὸ τοιαύτης; Ὅχι κλάμος ἔνος, ἀλλὰ κλάμος οἰκίαις, θλιπτόμενος καὶ εἰς τῆς φιλοπατρίας καὶ τοῦ ἴδιου συμπερόντος τῷ δοξαίῳ, παριστᾷ ἡμῖν τὴν φρικτὴν ταύτην εἰκόνα.

Ἦν ἐν αὐτοῖς ἐξέτρεμον καρδίαν βάρβαρον καὶ οὐχὶ χριστιανικὴν, ἔαν ἡ χαιρεκακία μὴ ἐμεγάλυνεν ἡμῶς, ἴσως ἐπεφλοῦμεν ἐπὶ τὴν τοιαύτην Ὀρηνοδία, ἀδικηθῆναι τὸν δεῖνὸν καὶ τὸν στεναγμῶν ἡμῶν ἐυρίπλοτος εἰς τὰς ἀτυχίας καὶ τοὺς στεναγμῶς τῶν ἄλλων, δικαιοδοιοῦντες δὲ τὸ παρὶν ἡμῶν, διὰ τῆς ἐκιδείξως κτηνῶν ἄλλων, χρεῖρας τῶν ἡμετέρων. Ὅποι ὄρωσ καὶ ἄρχόμενοι εἰσπομεν, τοῦτο καὶ ἦδη ἀπὸ βλάβος καρδίας ἐπιναλαζόμενοι. Τὰ κατὰ ματὰ τῶν ἄλλων ἄς χρησιμοποιῶμεν εἰς μάθημα ἢ μὴ. Ἦς ἴδωμεν, Ἦς ἀκούσωμεν τὰς περικτεροπῶν ἄλλων, αἵτινες μόνον καὶ μόνον, διότι παρεδόθησαν εἰς τὸν ἀψυχῶν ὕλητων, διότι παρεδόθησαν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν, διότι κατεπάτησαν τὴν ἡθικῶν, ἐπομέως καὶ τὴν ἡθικῶν καὶ τὴν φιλοφροσύνην, ὅπως αὐτοὶ οὗτοι ἡμελοδοιοῦντες, παρῆσαν καὶ παριστάνουσιν ἐξομολογῶντα οὐ μόνον φιλοφροσύνην, ἀλλὰ καὶ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ἄς σπέρωμεν αἰωνίως τὸ βλέμμα ἡμῶν πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἡμῶν ἐλληνικὴν παραδοσίν, ἄς μὴ λησμονώμεν ἑαυτούς, ἔαν βλάβος ὅπως καὶ ὁ θεὸς μὴ λησμονήσῃ ἡμᾶς, ἔαν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπιστῆσθῆ ἀφ' ἡμῶν μάτην ἐκζητήσωμεν ἐρεθῆ; ἀνάστασιν ἢ σωτηρίαν. Μὴ λησμονήσωμεν ποτὲ τὸ βῆτον ῥῆμα. « Ἡ πίστες σου ἡγάγευ ἡμῶς ἐπὶ τὸ αἶμα. » Τὴν πίστιν ἀγαμίον ἐχόντες ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, αὐτὴν προκηνοῦντες κοινήν ἔχομεν ἰδέαν, κοινὰς ἔχομεν καὶ ἐλπίδας καὶ εὐχαλας τότε ὑπάρχει κατὰ τὸν νόμον ἐνδόξων καὶ περιφανῶν ἢ ἐπιτεταί. Ὁ Κύριος εἶπε « ὅπου εἰσὶ δύο ἐν τῷ ὄνοματι μου εἰκεὶ εἰμι καὶ ἐγὼ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ! » Ἀρχὴ ἔντως βία, ἐπιτολὴ οὐρανὸν !

Πῶσον ὁμῶς δικαιοσύνην πρὸς κηπουροὺς καὶ ὑπερφρόνους, τοιαύτης παραδόσεως ὑπάρχοντες κληρονόμοι, ὅταν τοὺς εἰς παραλύσειν εὐρισκόμενοι βλέπωμεν, ἐκζητοῦντας ἰαματικὸν ἄλφωμα εἰς τὴν παραδοσὶν ἡμῶν; Ἀληθεύει μὲν, ὅπως πικρὰ πείρα ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἀπὸ τοιοῦτου καιροῦ, ἀληθεύει δυστυχῶς, ὅτι κληρονόμοι ἀνάξιοι καὶ δοκασίσοροι, κύνες παυδογείων τῆς δικαιοσύνης πενίας, οὐ μόνον ἐπικρίναν καὶ ἐπικρίνοσιν ἐπὶ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων, παριστάνοντες αὐτοὺς ὡς ληστές καὶ κακοῦργους, ἀλλὰ καὶ τὴν φιλοφροσύνην αὐτῶν ἀφροῖοντες, φουκτέαν ἢ ὡς συνιστῶσιν εἰς πάντας, καθὼ διαφθορᾶς καὶ ἐμφανίσεως ἐργῶσιν ! Ἀλλῶς τὰ ἐλληνικὰ γράμματα, τύπον τὰ

ξίως καὶ ἱσμῶν φέροντα, ἀπῆρσκον εἰς ἀνθρώπους ὑποίους ὁ Κινὸν καὶ ὁ Μοντεγκου ἀνωτέρω περιγράφον, αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν ζωηρότερον ζωνοφροσύνην. Ἐπέπρωτο ἡ ἐποχὴ ἡμῶν, ἢ τὴν καύχησιν τοῦ πολιτισμοῦ φέρουσα καὶ ἐπὶ τῆ ἐπιστημονικῆ προόδῳ κομπάζουσα, ἐπέπρωτο, λέγομεν, ἡ ἐπὶ χειρήτη καὶ τοῦτο, ἀξιοθαύμαστον ὄντως ἐπιγέγραμα, διότι, ἔαν τις κλινῆ τὸν αὐχλῶνα πρὸς τὴν ἀρετῆς καὶ τῶν ἐξῆγων αὐτῆς ἐμφανίσειν, οὐχ ἴσως καὶ τῆς παραφορᾶς καὶ τῶν ἐκκλήματων τῷ μέγεθος ἐκθαμβοῖ τὸν ἰσατῆν καὶ προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν αὐτοῦ, εἰ καὶ θαυμασμός τοιοῦτος τὴν ἐπιφάνειαν μόνον τοῦ πραγματικοῦ φέρει.

Ἄλλὰ ἔαν ὁ Ἰωσήφ δὲ Μαιστρας, ἐκζητήσας τὴν τῶν ἐλλήνων ἐφαυλίτην καὶ τὴν παραστάσιν αὐτῶν ὡς ἀπλῶν κτηνῶν (3), εὖρε μιν τὰς ἄλλους καὶ μακρῶς υπερβάντας αὐτὸν, οὐχ ἴσως ὅπως ἐτοξε καὶ ἀντιρροῦσεως ἐγένουας, βίαια εἰς καὶ βίαια καταβαλλούτης αὐτὸν, εἰ μὴ ἡ ἀσθένεια, γενικωτέρω οὖσα, ἀθήσει καὶ τὸν παντελοῦς νίκης ἐλπίδα. Πᾶσι σήμερον αἱ εὐγενεῖς καὶ φιλόφρονες ψυχᾶι, αἱ ἐπιφρονοῦσαι πρὸς τὴν ἑσθραϊκὴν κοινωνίαν τὸ τοῦ Ἰερουσαλήμ, « ἀπόλυτα ἀπὸ κακίας τὴν καρδίαν σου » Ἰερουσαλήμ, ἔνῃ σωλῆ; » πᾶσι αἱ ψυχᾶι αὐταὶ χαρακτηροῦνται ἐπιστῆν τῆς ἐλληνικῆς σοφίας. Τὴν παρῆγορον δὲ ταύτην φωνὴν ἀνδρῶν, ἀνωτέρας τῆς ἐποχῆς αὐτῶν, τὴν φωνὴν τῶν ἀγωνιῶντων ὅπως κεντήσασιν λήθαρον σῶμα, οὐ μόνον, ὡς πολιτικοῦ κόσμου θουμάζομεν, ἀλλὰ καὶ ὡς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους μέλη καὶ τῶν γραμμάτων αὐτοῦ ἀναγκαῖοι καὶ νύμιοι κληρονόμοι, μετὰ χαρᾶς καὶ ἐγγνώμονες ἀποδεχόμεθα. Ἐάν ἡ γνώμη τῶν τοιοῦτων, φωνῆ ἀσέτης καὶ ἄσθενος σήμερον, πνίγεται εἰς τὴν λαίλαπα παραφορᾶς ἄλλης, ὑπερισχύουσα ποτὲ καὶ ἀναφωταρῆσιν, μετὰ τὴν καταστρεπτικὴν καταιγίδα, δὲ, βεθεὶ ἄρα πείσει τοὺς ἀπατηθέντας, ὅτι ἡμεῖς, κληρονόμοι τοιοῦτων ἀνδρῶν, ὅποιοι εἰ μὴ ἄλλοις τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑπάρχοντες ἀξίως ἐξαιρέτου ὑπολήψεως καὶ ἀραγῆς; Μεταξὺ τῶν περὶ ἑλληνικῆς φιλοφροσύνης ἐργῶντες γραφέντων καὶ ἐν συντόμῳ πολλῆν ἔνοσιν περιεχόντων, ἄξιον δημοσιεύσεως ἐκρίναμεν τὴν λόγον τοῦ κατήγητοῦ Μάρθα (Martha) ἐν δια πολλῶν ἐπαινῶν ἐδημοσίωσεν ἡ σπουδαία Γαλλικὴ Ἑφημερίς τῶν σήμερῶν. Τοῦ εἰσαγωγικοῦ τοῦτου λόγον καταχωρίζομεν τὰ ἐκόμνα τεμάχια, μάλλον τῶν ἄλλων ἄξια μετῆς.

Α.

« . . . Δίδαγμα καὶ μάθημα ἐκ τοῦ λόγου τοῦτου ἐξάγων, ὀμιλῶ, Κύριος, περὶ μόνης τῆς ἡδοῆς, ἢν φέρει ἡ ἐλληνικὴ φιλοφροσύνη. Τὸ μάθημα τοῦτο ἀνευρίσκοντες εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, τῆς ἀγνοήσεως καὶ τῶν τελειότητων αὐτῆς. Πολ-

(3) "Iste Du Paso, par le comte Joseph de Maistre, ed. 1830 καὶ ἐπιμνημα.

λαίως ἦδη ἐρέθη, ἔτι τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ φιλοφροσύνη ταύτῃ εἶναι ἡ ἀναζήτησις τοῦ ἰδανικοῦ. Ἡ καὶ πολλάκις ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐπανάληθον, οὐχ ἴσως ὅπως ὑπάρχει ἀξία μελέτης βλαθείας, μάλιστα κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ τέχνη ἐγένετο αἰσθητικὴ ὄρωσ καὶ ἀγροίκης, συνομνύει δὲ πρὸς τὰ φιλοφροσύνη τῶν ἐνόρμων τῆς φύσεως ἡμῶν. Δὲν ἀποπειρῶμαι ὀρσισμόν τινά τοῦ ἰδανικοῦ τοῦτου, τοῦ καθωραῖόντος πᾶσας τὰς φιλοφροσύνης καὶ τεχνικὰς τῶν ἐλλήνων συλλήψεις; τὸ τοιοῦτον ἐπιχειρηματικῆς λεπτότητος, ἢ εἰς ἐμῶν ἐκπλήξαι ὕδα, καὶ ἀσφὴν ἐλαφροτάτην, ἐλλογοφρονῶς περιπλέκουσαν ἴσως τὸν Κατήγητῆν. Δυνατῆ ὅμως καὶ ὁ φιλοφροσύνη συνάμα ὑπάρχει ἡ ἐκθεσις τῶν ἐνόρμων διαβημάτων, τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων τῶν ἐλλήνων, δι' ἧν κατάρθρωσαν οὗτοι τὴν δημιουργίαν τέχνης οὕτως ἀκτινιδώτου κατὰ τὸ πᾶσ ὀρεκτικῶν καὶ κατὰ τὸν ἦθικόν.

« Γιγνώσκοντες ὁμῶς, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαός, βεβουλισμένος ἐντὸς τῆς πλάνης τῶν δεισιδαιμονιῶν τῆς εἰδωλολατρίας, δὲν ἀνεζήτησε, κατὰ τὰς ὀρειαιάς ἐποχάς τῆς φιλοφροσύνης τοῦ πρὶν ἐσωτερικῶν καθαρότητα, οὐδὲ τὰ μυστηριώδη βέλγητρα, αἵτινα μόνῃ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ὑπέσχετο καὶ ἤνεγκεν εἰς τὸν κόσμον. Οἱ Ἕλληνες οὐ μόνον δὲν κατεφρόνουν, ἀλλ' ἐθαύμαζον μάλιστα καὶ περιεγράφον πιστοῦς τὴν ὕλην καὶ τὴν φύσιν. Ἡ δὲ χάρις αὐτῶν, ὑπὸ ἡλίῳ τόσο λαμπροῦ καὶ ὀρατοῦ φατίομενη, προεκάλει αὐτούς εἰς ἐκπλήξιν καὶ θαυμασμόν πρὸς τῆς ὕλησ καὶ ἐπιγενῶν ὀραϊότητος. Πανταχοῦ οἱ Ἕλληνες εὕρισκον περὶ ἑαυτοῦ αἰσθητικὰ βέλγητρα. Τὸ γλυκὺ καὶ εὐκαρῆς κλῆμα αὐτῶν, ὅπερ παρέσχε εἰς τοὺς εὐτυχεῖς τοῦτους λαοὺς εἰρηναίως διασκεδάσεις, ἢ ἀδιακοπῶς θεὰ φύσεως ὀραίας, φερουῆσ τῆς ψυχῆν ἐκτὸς τοῦ σώματος καὶ ἀνεψύχους αὐτὴν ἐν αὐτῇ, θρησκεία ἢ ὡς ἀνθρώπινος, τὸν ἄνθρωπον παραφέρουσα καὶ ὑπερήφανον καθιστάσα, καθὼ παριστάνουσα αὐτῷ πανταχοῦ, ἐν τῷ οὐρανῷ τε καὶ ἐν τῇ γῇ, εἰς τὰ δάση, ἐπὶ τῶν ὄρειων καὶ ἕως αὐτῆς τῆς οὐρακῆς ἐστίας μετῆς ἰσοτήτος, ὃν ἡ καλονῆ ἐδείκνυτο ἀπονεμούσα σέβας εἰς τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, ἢ νεαρὰ τέλος καὶ νευράνης φαντασίας λαοῦ νεανίου, ἀφροσύνη μόνον πρὸς πάντας εἰς πᾶν τὸ βέλγον τὰς αἰσθητικῆς, τὸ πᾶν ἐν γενεῖ ἐδείκνυτο, ὡς ἀποδίδον εἰς τὴν ἐλληνικὴν τέχνην τὸ ὕληκόν. Κάρτι ὁμῶς ἐντυχεστάτων νοσητικῶν δόρων, χάριτι τῆς νεότητος τῆς φαντασίας αὐτῶν, ἢ εἰς δὲν ἐζήτησε τότε τὸ ὀραϊόν, χάριτι τέλος τῆς θρησκείας αὐτῆς, ἢ εἰς ὅπω καὶ ἂν ὑπῆρχε ὀγνώσεως, ἐπλεονέκτει τοῦλάχιστον κατὰ τοῦτο, ἐπὶ τῆς ἀποθέσεως τῆς ἀνθρώπινον φύσεως, ἀπῆλλασεν αὐτὴν τῶν ἐπιθέσεων καὶ τῶν βεβηλώσεων τέχνης κατωτέρας, οἱ Ἕλληνες πανταχοῦ ἐπραγματεύθησαν τὴν τέχνην μετ' ἑρώτος, τὸν δὲ ἄνθρωπον μετὰ σεβασμοῦ. Καὶ ὁμῶς τῶν ἐλλήνων ἡ τέχνη δὲν ὑπῆρχε περιφροσύνης καὶ δειλῆ; οὐδέποτε οἱ Ἕλληνες ἐκλείθησαν ἐντὸς τῶν στενῶν ὀρειων, ἐν οἷς ὄρεσις πεφοβῆμένη ἢ φαντασία ξηρὰ ἐφυλάκισεν ἐνίοτε τὰς φι-

λοφροσύνης δημιουργίας τινῶν ἐκ τῶν νεωτέρων λαῶν ἰοναντίον τὸλμη γενναίωφρων, ἢ ἀνάγκη τοῦ εἰκονίζειν τὰ πάντα ἠνέφε πρὸ αὐτῶν δλοκήρον τὸ πεδίον τῆς τέχνης. Καὶ αἱ ἀπόρρητοι οὗτοι τεχνίται, οἱ περιεργῶι αὐτοὶ θεωρηταί τῆς ἀνθρώπινου φύσεως, ἀπετόλμησαν κατὰδασιν μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν σκοτεινοτάτων βράχων τῆς ψυχῆς καὶ ἐπὶ τοῦ θεάτρου αὐτοῦ παρῆσαν, χάρις φόβου ἐρεθισμοῦ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς καρδίας τῶν θεατῶν, τὰ φρικωδέστατα πᾶν ἐκκλήματων, ὃν ἢ σπάνις φέρει εἰς φρικίασιν τὴν φαντασίαν. Ἐδειξον οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τῆς σκηνῆς; Οἰδίποδα αἰμομέκτην, Ὀρέστην πατροκτόνον, θιαδρῶν λυμαινομένην ὑπὸ τῶν ἀπεχθέρων παραφορῶν τοῦ πάθος, προβαίνοντες δὲ καὶ περαιτέρω δὲν ὑπεχώρησαν οὐδὲ ἐνώπιον τῆς περιγραφῆς τῶν φυσικῶν βασάνων καὶ παθῶν. Ἀναμνησόμενοι πρὸς στιγμὴν τοῦ Προμηθέως, ἀλυσιδέτου ἐπὶ τοῦ ἰλαστῆριου βράχου σου, οὔτινος ἢ παρῆσασπράσσει καὶ τινάσσειται ὑπὸ τῆς σφύρας τῆς δυνάμεως καὶ τῆς βίας; ἀναμνησόμενοι τοῦ φιλοφροσύνης, περιγράφοντες, διὰ φωνῶν κεκοιμημένων, τὸ καταβιβρωσκον αὐτὸν ἀκώλυτον τραῦμα ἀναμνησόμενοι τέλος τοῦ Ἰρακλέους, κατακτητομένου ὑπὸ τοῦ ὀλεθρίου γιγῶνος τῆς Διάνειρας, καὶ ἐν τοῖς ἠρωϊκοῖς; αὐτοῦ ὀρεινοῖς σύροντος τὴν ψυχῆν τοῦ θεατοῦ ἕως τῶν ἀπαύτων τῆς φρικῆς καὶ τοῦ οἰκτου. Διὰ τίνος ἐυποτυχῆς προνομίου, διὰ ποίας εὐφροσύνης τέχνης οἱ Ἕλληνες κατάρθρωσαν, βίαιος ἀνεκτῆν καταστήσασιν εἰς λαὸν λεπτοῦτῆ τὴν φρικὴν θεαμάτων τοιοῦτων; Κατάρθρωσαν τοῦτο, ἀναμνησόμενοι εἰς τὰ φρικτὴν ταύτα ἀντικείμενα τὰ ὕψηλοτάτα αἰσθήματα, κατάρθρωσαν τοῦτο διὰ ἐξαιρέτου βίαιος τεχνήματος, ἀνεψύχοντες τὴν ψυχῆν ὑπὲρ τὰς ἀπεχθῆς ταύτας δυστυχίας καὶ τάσσοντες αὐτὴν πρὸς τοῦ ἠρωϊκοῦ τῶν αὐτῶν τούτων προσώπων. Τοῦ ἥρωος τὸ ἀγγύγιστον, ἢ ἀκλόνητος αὐτοῦ καρτερία, ἢ ἐνδοξος αὐτοῦ ἀποσχῆ τῆς πύραυλος τοῦ πεπτωμένου, δλοκλήρον τέλος τὸ παθητικὸν ἐκείνο μεγαλείον, τὸ πληροῦν τὰς τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλέους, ἀπηνεργεῖε τὰς τρομερὰς ταύτας εἰκόνας καὶ πᾶσαι εἰ ἐντυπέτωσι τοῦ συγκοκνημένου, τοῦ τεταραγμένου καὶ ἐπισημένου θεατοῦ συνεχωμένου εἰς μονοδικὸν αἰσθημα, μεγαλοποιήσιν καὶ καθυβίζον τὸ πᾶν, τὸν θαυμασμόν !

« Ἰδοὺ ὁμῶς τις τοῦ ἰδανικοῦ τοῦτου, τόσο δυνάμειος ὀρεζόμενος, δικαιοῦντος ὁμῶς καὶ ἀθωόντος καὶ τὰς τολμηροτέρας τῶν συλλήψεων τῆς ἐλληνικῆς εὐφροσύνης. Καὶ τὸ ἐλληνικὸν πνεῦμα εὐγενῆς πᾶσιν καὶ καθαρῶν ἀνευρίσκοντες καὶ ὅτε εἰκονίζε τὰς ἠθικὰς ἀγωνίας. Μὴ πιστεύσωμεν δὲ, ὅτι δυνάμεθα πρὸς αὐτοὺς ἀπεικονίζε τὰ βιωτάτα τῶν ἀνθρώπινων παθῶν; καθὼ καὶ διὰ τὰς φυσικὰς ὀδύνας, οὕτω καὶ ἐν τῇ ἠθικῇ κατήσει προκείνται ἄκρα, αἵτινα ἴστανται ἀνευρόβλητα εἰς τὴν τέχνην χάρις ἐρεθισμοῦ τῆς ὀρέξεως καὶ προσβολῆς τῆς φύσεως ἡμῶν. Οὕτως οἱ Ἕλληνες, οἱ ἐμπαθείς καὶ εὐσεβεῖς θαυμασταί τῆς ἀνθρώπινου ἀξίας, σπανίως παρεγγώρισαν τὸν λεπτόν τοῦτον κανὼνα τῆς τέχνης, εἰ καὶ

μέχρις άκρου ώθοοντες εν ταϊς τραγωδίαϊς αυτών τήν συγκίνησιν του θεατοῦ. Ακούσατε τους θρήνους τής 'Αντιγόνης, τά παράπονα τής 'Ιφιγενείας. Αί δύο αύται κόραι γίνονται θύμα ή μὲν τής ύϊκῆς ά γάκης ή δὲ του πεπρωμένου δια ποίας δὲ θλιβεράς απλότητος λυποῦνται επί τήν ζωήν και φοδούνται τόν θάνατον! 'Η μὲν αυτών καταδαινει εις τόν τάρον ζῶσα, ή ἑτέρα δὲ πίπτει νεκρά υπό θανατη φόρον μάχαιραν. Ποσω φρικώδης απέβαινον άρα οι θρηνοι οὔτοι τής άθωότητος, τής νεότητος και τής ωραιότητος, εἴαν εν τῷ ήρωϊκῷ ένθουσιασμῷ αϊ νεαί αύται παρόνεοι δὲν απέδέχοντο τήν θυσίαν αυτών! 'Ανκνίητας τὰ σπλάγγνα ήμῶν, εἰξαντήλας τόν οϊκον ήμῶν, ο ποιητής ρίπτει αϊφνης ήμάς εις τόν θουμασμόν, γλυκαίνει ήν καὶ ήμῶν ήνεγκεν πληγήν, και, δια θεατρικου τολμήματος, συναδοντος προς τους νόμους του καθαρῶτατου ιδανικοῦ, μαρτυρεϊ τὸ σεβας αυτου προς τε τήν ψυχήν τής ήρωϊδος αυτου και προς τήν του θεατοῦ.

« Αρχόμεθα ήδη κάλλιον έννοούντες και κάλλιον διακρίνοντες τὰ μυστήρια τής θουμασίας ταύτης τέχνης, ής ή εὐγένεια και θέλγει και εκπλήττει ήμάς. Οί 'Ελληνες ποιηται ἐτόλμων τὰ πάντα, διότι και είχον συνάμα και τήν τόλμην του πνεύματος και τήν προφύλαξιν τής τέχνης. Όπως εμπεδώσωι τὸ τής λεπτότητος αίσθημα, εἰξέλεγον θέματα εν τῶν ποιητικῶν ή θρησκευτικῶν ιστορημάτων, εἵτινα απώλονται εις τὸ σκοτος του χρόνου και τῶν όποιων ή άρχαιότης απέτελει τὸ ιδιαίτερον αυτών θέλητρον. Οί ήρωες οὔτοι, καθιερωθέντες υπό του πατριωτισμοῦ ή τής θρησκείας, ήσαν τῶσω μεγάλοι και τῶσω άνώτεροι τής ανθρωπότητος, ὡστε αϊ ήθικαϊ ή φυσικαϊ αυτών ὀδύνας και άγωνία πάντοτε περιέτανον θεάματα ισθόεα. Τὸ δόγμα του πεπρωμένου, τὸ πληροδν και δεσπόζον τῆς άραιότερας τής άρχαιότητος συλλήψεϊς, συμπαροῦρον τους ήρωας δυνάμει νόμου άμεταβλήτου και άναγκαίου, αἰξήρει από τῶν παραφορῶν του πάθους και από τῶν τερατωδεστατίων ἐγκλημάτων μερίδα τινα τής ύπ' αυτών εμποιουμένης φρικῆς. Οὔτως οι ποιηται, και οι τεχνίται αυτοί, ἀλατακαίστως εν ταϊς ψυχαϊς ήμῶν ἐξυπνίζοντες τὰ ευγενέστατα προτερήματα και τὰ ύψηλότερα αϊθήματα, παρέστησαν τῆς αταξίας και τῆς παραφοράς του πάθους χωρίς οιασδήποτε προσβολῆς τής καλαισθητικῆς ή ὕφους τῶν ήλῶν, διότι ἐγίνωσκον μετά διακρίσεως τήν χρῆσιν τῶν κράσεων τής τέχνης. Καί ή τέχνη έχει τὰ θρία αυτης ει και ελευθερία και άφ' ενυτης εἰς αρωμένον, υπόκειται όμως εις νόμους, νόμους αναγκαίους, οὗς δὲν άποδέχεται, ἀλλ' οἵτινες τήν ἐπιθάλλονται. Ὡς άδυνατούμεν εις τήν διήγησιν, οὔτως άδυνατούμεν και εις τήν εἰξίζονσιν πάντων. Καί ή ἐπιφύλαξις αυτη δὲν ταπεινοί, ἀλλὰ μάλιστα τιμῶν τον νοδν, ή άδυναμία αυτη συνιστᾷ τήν δόξαν αυτου. Χρειαί άρα έχομεν, ὡπως άναμνησθῶμεν του διδάγματος, ὡπερ παρεχε τῶς τεχνίταις όλων τῶν αϊώνων, εις τῶν περιθουμάτων ζωγράφων τής άρχαιότητος; Ὁ εὐγενής οὔτος νοδς, ο γινώσκων πάν-

τα τής τέχνης αυτου τὰ ἐλατήρια, μὴ άγνοῶν δὲ και τὰ θρια αυτης, παριστῶν τήν θυσίαν τής 'Ιφιγενείας, εἰξωγράφητε μὲν τήν λύκην του κάλχαντος, μέλλοντος τελέσαι τήν θυσίαν, τήν θλιβεράν θυσίαν του 'Οδυσεῦς, συμβούλευσαντος αυτην, τήν βαθείαν άθυμίαν του Μενελάου, ὄντος τής αιτίας τοιαύτης άπεικταίας θυσίας, εἰξίψεν όμως αντί παντός άλλου κάλυμμα προς του προσώπου του 'Αγαμέμνονος. 'Επραξε δὲ τούτο οὐχι διότι, ὡς τινες τῶν κριτικῶν ισχυρίζονται, ήκίστει εις τήν γραφίδα αυτου, ἀλλὰ διότι εφοβείτο, ὡπως παραδώσῃ εις άσμενον περιέργειαν τήν βασιλικήν και σεβασμίαν εκείνην κεφαλήν, βεβηλώσῃ δὲ δι' άπερικέπτου ζωγραφίας τήν πατρικὴν λύκην.

« Πόσον θουμασία ύπάρχει ή τοιαυτη ἐπιφύλαξις του τεχνίτου, γινώσκοντος πᾶν ὅτι ὀφείλει εις τῶσω εὐγενεϊς ὀδύνας, πόσω δὲ εὐφυῆς και εκπλήττουσα ή τέχνη, ήτις αφήνει εις τήν φαντασίαν του θεατοῦ τήν φροντίδα και τήν καρτερίαν τής εἰκονίσεως πράγματος, ὡπερ λεπτή γραφίς δὲν τολμᾷ ὡπως εκφράσῃ! 'Εἴαν μὲ ερωτήσητε δια ποιῶν μέσων, δια τίνος προνομίου οι 'Ελληνες αξίως εγένοντο οϊ διδάσκαλοι και ὁ τύπος ήμῶν, οὐδῶλος διατῶ ζω ὡπως άπαντήσω, ὅτι κατώρθωσαν τούτο δια τῶν ὁτων περιστροφῶν, φυλάσσοντες πανταχοῦ τους νόμους τής φιλολογικῆς σεμνότητος και τήν ἀναλλοιωτον εκείνην εὐσημοσύνην, ήτις δὲν είναι κληροδότημα αποκλειστικῶν μιᾶς μόνης ἐποχῆς, ἐνός μόνου τύπου, και ήτις σχηματίζει τήν αϊδῶ, ὡς οἶόν τε ειπείν, του ανθρωπίνου πνεύματος.

« Λυποῦμαι πολῶ, ὅτι ή γλώσσα μὲ προδίδει και δὲν μοι ἐπιτρέπει, ὡπως καταστήσω ὅσον βούλομαι ἐπαισθητοῦς τους λαμπροτέρους χαρακτηρης τής ωραιότητος τῶν φιλολογιῶν. 'Επιτρέψατέ μοι όμως ὡπως προσδράμω εις τήν μνήμην ήμῶν και ὀδηγήσω ήμάς τῇ διανοίᾳ εις τὸ μυστικόν τῶν άρχαιοτήτων, ὡπερ ή ἔθνικῆ μεγαλοδωρία κρατεῖ ανοικτόν προς πάντας τους φίλους τής τέχνης. Όταν διατρέχωμεν τῆς μακρᾶς και λαμπρᾶς ταύτης στοῆς, τῆς ὑπο θεῶν και ήρώων κατοικουμένης, θεῶν, μὴ ἐχύντων πλέον ναοῦς, ήρώων απλῶν μόνων ὀνομάτων ἐν δόξων καταλειφθέντων και, εν τῇ εἰξῶ αυτών καλλολῆ και τῇ ὑπερηφάνῳ ἀκνησίᾳ των, ἰδόντων ἀδι-αφόρως πρῆ αυτών διελυθούσας τῶτας γενεάς, ὅταν θουμαζόντες, θεῶμεθα διαδοχικῶς ὅλα ταῦτα τὰ μάρμαρα, εἵτινα και ὁ χρόνος αὐτός σεβεται, ὡν τὰ μὲν φέρουσιν ἐτι πᾶν τὸ ανθηρῶν, πᾶν τὸ ἐξυμνευιμένον του νευροῦ, τὰ δὲ καταλεδοσμένα μαρτυροῦσι τὸ κτηνώδες βαρβάρου τινός, ποιῶν τότε αίσθημα κυριεῦει τῆς ψυχᾶς ήμῶν; 'Ενώπιον τῶν ἀριστουργημάτων τούτων, ὡν ή ανέπαφος τελειότης ή τὰ ἐπιδορθωθέντα λείψανα παριστᾶνται ή πιστοτέρα εικῶν τῶν παλαιῶν γραμμάτων, συγκίνησις νέα, και άγνωστος ὄλος, καταλαμβάνει ή πιστοτέρα εικῶν τῶν παλαιῶν γραμμάτων, συγκίνησις νέα, και άγνωστος ὄλος, καταλαμβάνει ή αρχαίως αυτης τέγγης, τῶσω τελείας, δηλονότι τῶσω εὐγενούς, τῶσω ἀκριβοῦς και τῶσω μετρίφρονος. Μάττην τὸ εὐμάλακτον μάρμαρον συνετέλεξεν τῷ

τολμήματα του πνεύματος; ἑκάστοτε τούτο ανεγαιτίσθη προς τῶν ὀριῶν, ὅσα διεγράφην ή ἰδανικῆ ωραιότης, ή τήν χεῖρα του τεχνίτου διευθύνουσα. Αἱ εὐγενεϊς θέσεις τής (είας μεγαλειότητος ή τὸ ἀπαλὸν τής ἐπιγείου χάριτος οὐδὲν φέρουσι τὸ βεβαιωμένον, τὸ άτακτον, τὸ ἐκπλήττον. Αἱ ἀρβενωποι και γλυκεῖαι καλλοναί τής άρχαίας γλυπτικῆς απαιτοῦσι τόν θουμασμόν, οὐδέποτε όμως προκαλοῦσι και τὸ σεβας. 'Ἐτι δὲ πλέον αἱ ήθικαϊ ὀδύνας, αἵτινες δὲν έχουσιν ὅρια, αἱ φυσικαϊ βάσανοι, αἵτινες φύσει σκοποῦσι τήν ὕβριν τής ὕψους, πάντοτε φέρουσιν έντετυπωμένην τήν γαλήνην και τήν ήσυγίαν, τιμῶσαν ἐξόχως τήν ανθρωπινον εἰξίαν. 'Η Νιόβη, ἀπολέσασα ἀλληλοδιαδόχως και προς τῶν ὀφθαλμῶν αυτης πάντα τὰ τέκνα αυτης, έντός τής άβύσσου τής μητρικῆς θλίψεως καταβεβουθισμένη, μάλλον τόν σεβασμόν ή τόν οϊκτον ήμῶν προκαλεῖ. Καί ὁ Ασοκῶν, οὔτινος τὰ ὀστᾶ θραύονται υπό ἐσχυροτάτων δρακόντων, ει και ἐκβάλλει κραυγᾶς ὀδυνης, σκεπάζει όμως, οὔτως ειπείν, προς του θεατοῦ τήν φρικὴν τής τιμωρίας αυτου, ὡπως τήν προσογήν αυτου άπασαν συγκεντρώσῃ εις τόν πατρικόν του ἔρωτα και τήν ανδρικὴν του ὄλους καρτερίαν. « 'Η ζωῆ, ή από τῶν ἀκινήτων τούτων μαρμαρίων εκπνεύσασα, ή τήν ανθρωπινον ὄψιν καθαρᾷ ζουσα γαλήνῃ, ή τήν μορφήν και τὸ ήθος τῶν προσώπων απευγενίζουσα εὐθετος δυνάμεις, τὰ τολμήματα τής εὐφυΐας, θριαμβεύοντα κατά πάσης ἀντιστάσεως τής ὕλης, ή προσαυξανουσα τήν του θεατοῦ συγκίνησιν συστολή, ήτις αφήνει αυτῶ τόν συμπερασμόν ὅσον τήν εκφρασιν άδυνατεῖ αυτη, ὅλα αἱ λεπταῖ ἰδιότητες τής γλυπτικῆς ανευρίσκονται φαινόταραι και εὐχρωματιστότεραι εν τῇ 'Ελληνικῇ ποιήσῃ και δεικνύνονται λέγουσαι, και αυτοῖς τοῖς αισθητηριοῖς ήμῶν, ὅτι ή τέχνη δὲν είναι ἀπομίμησις ἀγροῦκος τής φύσεως, ὅτι εγένετο μάλλον ἵνα ανυψοῖ τῆς ψυχᾶς ήμῶν οὐχι δὲ ἵνα εκπλήττῃ και θαμβοῖ τους ὀφθαλμούς. φαίνεται, ὅτι και ήν ἐποχῆν ή φιλολογία εὐρίσκετο ἐτι εις τὰ σπάργανα ή 'Ελληνικῆ εὐφυΐα προωρίσθη, ὡπως χαράξῃ εν παραδείγμασιν ἀθανάτοις τους χαρακτηρης και τὰ ὅρια τής φιλολογικῆς καλλονῆς, και, ὅτι, βυσία ἀγάλαματι του φειδίου, εἰξ ὕλης ἀναλλοιώτου και ἀφάρτου, πρόκειται αἰώνιος εις τόν θουμασμόν τῶν μελλόντων αἰώνων, περιβεβημένη τήν μεγαλειότητα τής δυνάμεως και τήν γαλήνην τής χάριτος.

« Τοιαῦτα, κύριοι, τὰ πρωτότυπα ταῦτα τέγγης τελείας, εἵτινα ὀελλόντα εμῶρφωσαν τὸ ανθρωπινον πνεῦμα, και ὀδήγησαν αυτὸ από τῶσούτων αἰώνων εν τῇ ὀδῶ τής φιλοκαλίας, τής ευαισθησίας και τής ανθρωπίνου ήθικῆς. Τὰ συγγράμματα τῶν 'Ελλήνων εἰξυπνήσαν τήν φιλολογικὴν φιλοδοξίαν του Ρωμαϊκοῦ πνεύματος, αυτὰ ἔθρεψαν και ἐκαλλιέργησαν αυτην, αυτὰ κατέστησαν ταυτην τῶσω ὕψηλῆν και τῶσω λεπτήν, ὡστε ή Ρώμη ἐφιλονείκησεν ἵσως τῇ 'Ελλάδι τὸ ἄλλον τής ποιήσεως και τής εὐγλωττίας. Τὰ συγγράμματα τῶν 'Ελλήνων εἰξυπνήσαν τόν κοίμῶμενον κατά τόν μεσαιῶνα ανθρω-

πινον λόγον και, μετά τήν αναγέννησιν, ἐχαίρετηύησαν δια τῶσου θουμασμοῦ παρα πάντων. Τὰ συγγράμματα τῶν 'Ελλήνων ἐδημιούργησαν τὰ ὀελλήτρα του ΙΖ' αἰῶνος και τῶσας ενεργήσαν ἀρετᾶς εις τὸς ποιητᾶς ήμῶν, ὡστε τὸ ἐπ' εαυτοῖς κατέστησαν οὔτοι οι δικαιτηταί τής φιλοκαλίας και τής κομψότητος εν Εὐρώπῃ. Μάττην δὲ ή ἐποχῆ ήμῶν, δικαίως χαιρούσα επί τοῖς θουμασμοῖς τής ἐπιστήμης και τής βιομηχανίας, πιστεύει, ὅτι ήλθεν ὁ καιρός, ὡπως τυφλώτῃ εις τὰς ἀνωφελεῖς ταύτας τελειότητος, αἵτινες ήδονήν τὸ πλεῖστον ἐνίοτε δὲ και σοφίαν ἐκφέρουσι. Μάττην νεωτερισται, ἀναίσθητοῦντες επί τής αἰωνίῳ νεότητι τῶν ἀριστουργημάτων τούτων, ζητοῦσιν ἵσως ἵνα παραπέμφωσι ταῦτα εις τήν άρχαιότητα των, ὡπως εκφυγῶσι κερβολήν δυσχεραίνουσαν τόν κόμπον αυτών. Μάττην εἰξονοκλάσται νεοί, ἀλλ' ἄθῶοι, εἰξπατῶμενοι υπό ζήλου, ὅν ἐκρινον θρησκευτικόν, εἰξάτῶς απέπειράθησαν ν' άπαγορεύσωιν ήμῖν τήν σπουδὴν τής άρχαίας τέγγης. Σήμερον πλέον ή ποτε άλλοτε χρεϊαν έχομεν, ὡπως ανυψώσωμεν τὸ πνεῦμα και τήν καρδίαν ήμῶν δια του θουμασμοῦ τής ἰδανικῆς ταύτης τέγγης, ής ή λάμψις ἀκτινοβολεῖ επί του κόσμου και από τριγχιλίον ἐτῶν καθαρίζει και διυλίξει τήν διάνοιαν, σημερον, ὅτε ή φιλολογία ήμῶν, ἀνατρέπουσα πάντας τους φραγμούς τής φιλοκαλίας, ἀπειλεῖ και τὰ γαρυώματα αυτᾶ τής ήθικῆς. Μήποτε προς θεοῦ, ὅτι συνοδος στείρων πνευμάτων, αξιῶ τήν σύγγρονον φιλολογίαν ἐκζητούσαν πανταχοῦ τήν ὀλεθρίαν ήδονήν τής ανηθικότητος. 'Υπάρχουσιν ἐτι περι ήμάς συγγραφεῖς γενναῖοι, ψυχαῖ ἐπιλεκτοί, πνεύματα παρθένα, εἵτινά οὐ μόνον τήν Γαλλιᾶν δοξάζουσιν ἀλλὰ και αυτὸ τὸ ανθρωπινον πνεῦμα τιμῶσι και παρέχουσι πᾶσι τοῖς φίλοις τῶν γραμμάτων τήν ἐπιθυα, ὅτι τροπαιοῦχος ἐπί τέλους δὲν ἀποκαθίσταται ή ἀπειλοῦσα ήμάς φιλολογικῆ βαρβαρότης. 'Εἴαν όμως σπουδάχωμεν τήν ἐφήμερον δρεξίν, εἴαν ερενητώσωμεν τῆς από χειρὸς εις χεῖρα περιφερομένης βίβλους, δὲν αισθανόμεθα άρα γε αίσθημα φόβου και λύπης; 'Κν-τός τῶν ἐπικινδύνων τούτων βιβλίων ή πρόθεσις ἐνίοτε ὕπάρχει τιμία, ή τέχνη όμως είναι διεφθαρμένη. 'Η φιλολογία ζητεῖ πανταχοῦ τήν συγκίνησιν και βεβαίως τί τούτου εμπρεπωδέστερον; 'Αγνοεῖ όμως σήμερον και τήν ἐκλογὴν και τόν καθαρισμόν αυτης. Μὴ δυναμένη νά αναῶθῃ μέχρι τῶν γαληνιαίων καλλονῶν τής ἰδανικῆς ὡραιότητος, ἀπεφάσισεν, ὅπως φανῇ νέα, ἵνα ἐκτείνῃ εις τὸ ἀπειροντῆς ἀσχημίας τόν κύλλον. 'Ανακαλύπτει οὔτω έντός του βαράθρου τής ανθρωπίνης ψυχῆς πάθη άγνωστα, ἱκανᾶ προς εἰξψιν και του ἀτρομητοσφότου άνηγνώστου. Χαιρούσα δημιουργεῖ, εν ταῖς παραδόξοις ὄλοις πλάσμασιν αυτης, πλεῖστα πρόσωπα χμαιρῶκα; εἵτινα, ὡσω και αν ὡσι φαντασῶδη, δὲν φέρουσιν ὄμως τήν εὐκόλως ἀποδοσμένην αυτοῖς ἀρετήν, του είναι καλλίονα ήμῶν. 'Εχομεν δ' οὔτω ἐνώπιον ήμῶν φιλολογίαν χείρονα τής κοινωνίας εν ή ζωμεν. Μέχρι τούτου δὲ κατηντήσαμεν σήμερον, ὡστε αναγνώστῃς,

ερόταν ἐν ἑαυτῷ αἰσθημα τιμῆ; καὶ, ἐκ περιεργείας ἢ ὅπως ἀκολούθησεν τὴν νοσητικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐποχῆς σου, διατρέχων τὰ μᾶλλον ἐπιζήτητα τῶν συγγραμμάτων τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ὑποχρεούσαι ὅπως κλείσῃ καὶ κρύψῃ τὰ βιβλία σου. Καὶ τὴν σὴν ἐνεκα τοῦτο; Διότι ἐνομομὸν μυστικὸν προεἰδοποιεῖ αὐτὸ ἵτι τὰ βιβλία ταῦτα, καὶ ὅτε ἀξιοῦσιν ἐν μέλει ἡ βιβλίων τινα καλλοῖν; ἐκπλήττοντα ἀλάττωσιν τὸν ἀνθρώπινον λόγον; διὰ δημοσιουργμάτων ξένων ὄλων, κλονοῦντά τὴν φαντασίαν διὰ εἰκότων ἀπειθῶν, ἀναγκάζοντα λελθότως πᾶν τὸ ἐν τῇ ἀνθρώπινῃ καρδίᾳ βορβορώδες, διαγένοιαι πανταχοῦ τὴν γαῖαν, τὴν ἐπικινδυνωδεστάτην διαφορὰν, τὴν διαφορὰν; ἢ δὲν διακρίνει τις; Ἄς σκεθῶμεν. Κύριοι, ὅτι ὑπάρχουσι μυστικά μὲν, ἀλλὰ στεναὶ αἱ σχέσεις τῆς ἀρετῆς πρὸς τὴν ἠθικὴν. Η' διαφορὰ ἀπὸ τῆς καρδίας ἀναβαίνει εἰς τὴν διάνοιαν ἐπιστῆς ὅμως καὶ ἀπὸ τῆς διανοίας καταβαίνει εἰς τὴν καρδίαν. Πᾶσαι τοῦ ἀνθρώπου αἱ ιδιότητες εἰσὶν ἀλλή λέγγοι καὶ τὸ κακὸν εἰσέρχεται εἰς τὴν ψυχὴν διὰ τε τῆς φαντασίας καὶ τῶν αἰσθημάτων. Οὐχὶ λοιπὸν ἐξ ἀπλῆς προτιμῆτος φιλολογικῆς οὐχὶ ἐπιματῆς ἕως περιεργείας τῶν ἀρχαίων πραγμάτων οἱ ἐγκριτότεροι νέες ὄλων τῶν αἰώνων ἐπιστήσαν τὴν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων γραμμάτων. Γινώσκουσι καλῶς, ὅτι εἰς τὰς διευθετῆς καὶ εὐεργετικὰς αὐτὰς πηγὰς εὐρηται καὶ φυλάσσεται ἡ υγεία τῆς ψυχῆς, διότι δὲν ἀμνησθῆναι, ὅτι τὸ ἴσραὴν γεννᾷ τὴν ἄρετίν τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ τὸ ἀγαθὸς νοῦς ἀναρρῶνται τὴν καρδίαν, ὅτι ἡ φαντασία ἐκλήττει εἰς τὴν ἀρετὴν τοὺς καθωρωτέρους τῶν χαρακτηρίων αὐτῆς, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅτι ἡ αἰσθητικὴ εἶναι ἡ λυδία λίθος τῆς ἠθικῆς, καὶ τὸ βρετικὸν δευτέρα τις συνείδησις. »

Η'

Μακαρίσωμεν ἐφ' ἑαυτῶν ἐπὶ τὰς σκιὰς τῶν προγόνων ἡμῶν, κλινομεν δὲ ὡς ὑπὲρ ποτε τὸ γόνι ἐπίπτον τοῦ μεγαλείου αὐτῶν! Οὐχὶ παρὰ τῶν ξένων κρύβονται χαρακώματα ἀπόρητα κατὰ τῶν ἐπιπέσεων τῆς διαφορᾶς τῶν σημερινῶν χρόνων καὶ βάλσαμον προλαβάνον τὴν κοινωνικὴν σήψιν. Ὁ ποτανοὺς ἄξιον φέρουσι δι' ἡμᾶς, μὴ εὐρισκόμενοι εἰσέτι εἰς τοιαύτην κατάστασιν; ἄξιον ἀνευτιμῆτον! Νῆπιος εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν, μορφοῦμενοι εἰς πολιτείας καὶ εἰς ἔθνος, τὸν τύπον καὶ τὰς ἀρχὰς ἡμῶν ἐκλήττωμεν εἰς τὰ ἀθάνατα κειμήλια τῶν προγόνων ἡμῶν; διότι ἐντὸς αὐτῶν εὐρίσκουμεν ὅτι εἰς οὐδενὸς ἄλλου ἔθους βίβλους ἀπαντάται. Αἱ σφραγίσματα δὲ πρὸς τὸν πολιτικὸν τῶν ἄλλων, εἰμὴ ὅπως διδαχθῶμεν ἐκ τῆς παρακλῆς καὶ τῆς ἠθικῆς πτωχείας αὐτῶν, ἐφ' ἣν οἱ πλείστοι σήμερον γελῶσι, δικαιούντες τὸν Ἰουδναλίον εἰπόντα.

Nil habet infelix paupertas durius in se
Quam quod ridiculos homines facit.
Ἐάν τὴν καρδίαν καὶ τὴν κεφαλὴν διαστηρίσωμεν

ἀκμαίων καὶ ἄτροτων, καὶ χεῖρας καὶ πόδας ἀπολέσαντες τυχόν, οὐδὲ ὑπὸ μαρτυροῦ, οὐδὲ ὑπὸ βαρῶν ἀπειλούμεθα. Ταύτης ὅμως διαφθορῆς καὶ κεινῆς ἐκπομπόμενης, βίον βιοῦμεν ἀβίωτον, καὶ μαινόμενοι τὴν ρώμην περιβεβλημένοι, θέλομεν αἰσθανθῆ ἑαυτοὺς ἐκπίπτοντας καὶ καταρρέοντας, καὶ ἂν σιγμὴν πιστεύσωμεν ἡμᾶς μᾶλλον σφαιρῶντας καὶ ἰκανούς, ὅπως παλαίσωμεν πρὸς πάντας, πρὸς τὸν θεόν, πρὸς τὴν ἠθικὴν, πρὸς πάντα νόμον καὶ πρὸς πᾶσαν δικαιοσύνην.

Προφυλαχθῶμεν λοιπὸν ἀπὸ τῆς συναθείας πρὸς πολιτικὸν, ὅποιον οἱ σοφοὶ τῆς Εὐρώπης ἀπεικονίζουσι, καὶ μὴ ζητῶμεν εἰς βρώματα, ἐπε σφόντα ἀθένησαν, τὴν τροφὴν ἡμῶν, ἡμεῖς ἔχοντες τράπεζαν βρώσασαν τοὺς Πατέρας τῶν Πατέρων ἡμῶν καὶ ζῶντας διασώσασαν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐπηρείας σοσούτων καὶ τριούτων δεινῶν.

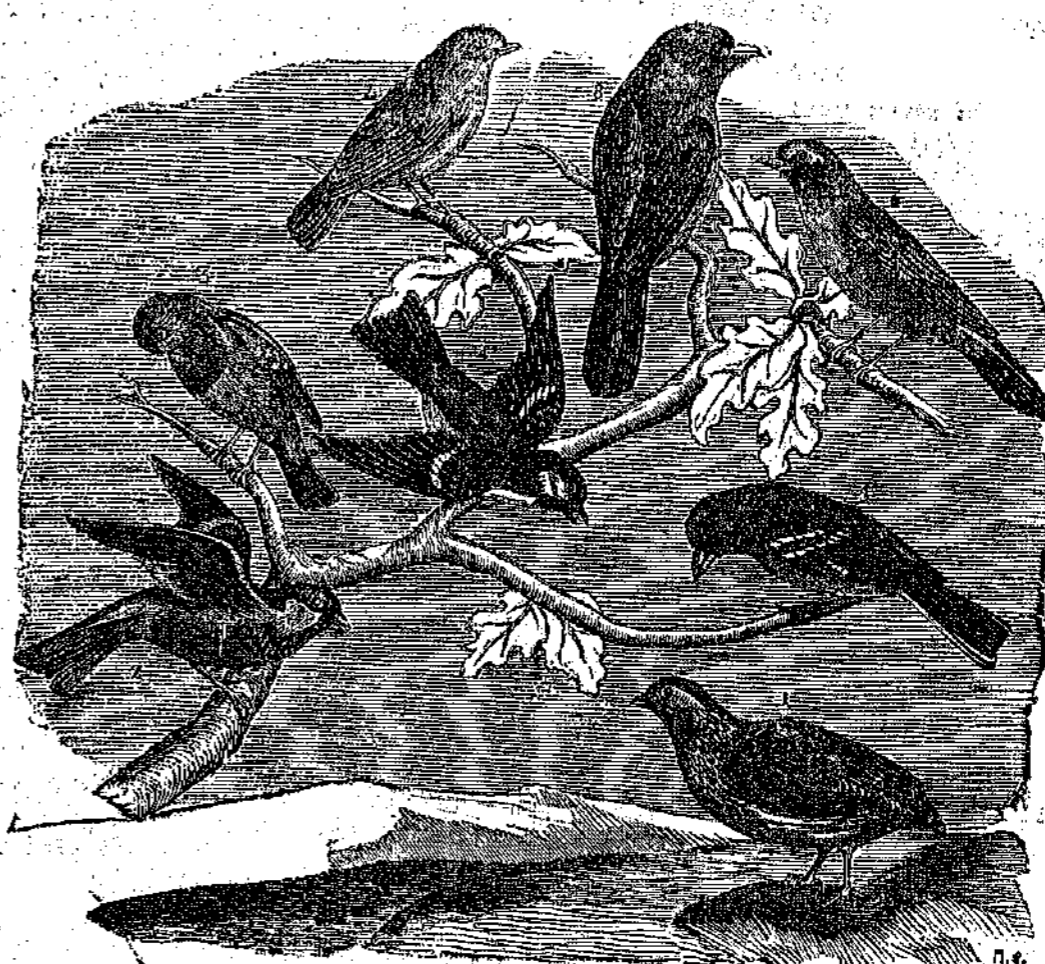
ΠΕΡΙ ΠΤΗΝΩΝ ΤΙΝΩΝ.

Σοφὸς τις Γάλλος, ἀσγολοῦμενος ἰδίως εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ἐπεχείρησε νὰ πληροφροῖν τὸν κοινὸν τὰ πτηνὰ. Ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ κατορθώσῃ, καθυπέβαλεν ἑαυτὸν ἐπὶ τριάκοντα ἔτη εἰς ἰδιαιτέρων τινῶν διαίταν, τὴν ὁποίαν πιδανὸν πολλοὶ μὲν νὰ ὀνομάσωσι παράδοξον, ἀλλόκοτον, ἐκκεντρὸν, ἐγὼ ὅμως ἀποκαλῶ ἐπιστημονικὴν διότι διὰ μόνης τῆς ἐπιμονῆς εἰς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας τελειοποιούνται αἱ ἐπιστήμαι.

Ἐπὶ τριάκοντα λοιπὸν ἔτη, τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος, ἐκοιμήτο ἀμεταθέτως τὴν ἐξόχον ὥραν τῆς ἑσπέρας, καὶ ἡγεῖτο τὸ μεσονύκτιον διὰ νὰ παρασθῆ εἰς τὴν ἐγερσιν τῶν πολυαριθμῶν πτηνῶν τοῦ αἵμου του. Σημειώσαν δὲ ὅτι μετὰ μεγίστης ὑπομονῆς εἶχε καταρθῶσει νὰ μᾶν τὰς συνήθειας τῶν, καὶ νὰ ἐκτιθασσῆσαι μάλιστα τὰ μᾶλλον ἄγρια, περιποιοῦμενος, καὶ τρέφων, καὶ φιλοφρονῶν αὐτά. Ἐπὶ τσοσούτων δὲ ἐξῆκειώθη μετ' αὐτῶν, ὥστε τὰ ἐπεσκέπτετο ἐντὸς τῶν φωλαῶν τῶν, ἤγγιζε τὰ ὄντα καὶ τοὺς νεσσούς τῶν, καὶ ἐδέχετο τὰς ἐπισκέψεις τῶν.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ σοφὸς Γάλλος ἐπληροφροῖν τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐγείρετο ἕκαστον πτηνόν. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις εἰς ἃς ἐπεδόθη ἀπὸ τῆς 1 (13) Μαΐου μέχρι τῆς 6 (18) Ἰουλίου 1846, τὰ ὄντως εἶδη τῶν πτηνῶν ὅτινα παριστάνει ἡ παρούσα εἰκὼν ἐξεγείρονται ὡς ἑξῆς:

1. Ὁ Ὄρνυξ, ἀπὸ τῆς δευτέρας καὶ ἡμισείας μέχρι τῆς τρίτης ὥρας.
2. Τὸ Στρουθίον, ἀπὸ τῆς πέμπτης μέχρι τῆς πέμπτης καὶ ἡμισείας.

Πτηνά.

3. Ἡ Σπίζα, ἀπὸ τῆς μίας μέχρι τῆς μίας καὶ ἡμισείας.
  4. Ὁ Μελισσοφάγος, ἀπὸ τῆς πέμπτης μέχρι τῆς πέμπτης καὶ ἡμισείας.
  5. Ἡ Ἰπολαίς, ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς τρίτης.
  6. Ἡ Πυραλίς, ἀπὸ τῆς τρίτης μέχρι τῆς τρίτης καὶ ἡμισείας.
  7. Ὁ Τρόχιλος, τὴν τετάρτην ὥραν.
  8. Ὁ Κόσσοφος, ἀπὸ τῆς τρίτης καὶ ἡμισείας μέχρι τῆς τετάρτης.
- Ἡ σπίζα λοιπὸν ἐγείρεται πρᾶϊαίτερον, τὸ δὲ στρουθίον καὶ ὁ μελισσοφάγος βραδύτερον ὄλων τῶν ἄλλων ἐπὶ πτηνῶν τίς ἐπίστευεν ὅτι τὸ πειναλέον καὶ κλεπτικὸν στρουθίον εἶναι τσοσούτω ὀκνηρὸν; Καθὰ ὅμως μανθάνομεν παρὰ τοῦ σοφοῦ ὀρνιθολόγου, ὁ γενικὸς οὗτος κανὼν ἔχει καὶ ἐξαιρέσεις; δηλαδή, πολλὰκις τὰ ἀνωτέρω πτηνὰ ἐγείρονται πρὸ τῆς ὀρισμένης ὥρας. Πόθεν ἄρα τοῦτο; ἰδοὺ τί λέγει ὁ παρατηρητής:
- « Τὴν 4 (16) Ἰουνίου 1846 ἡ Ἰπολαίς καὶ ὁ Κόσσοφος ἤρχισαν νὰ κελαδῶσι περὶ τὴν δευτέραν ὥραν καὶ ἡμισείαν τῆς αὐγῆς. Ἀπορήσας διὰ τὸ ἐκτακτὸν τοῦτο, ἐπεσκέφθη τὰς φωλεὰς τῶν, καὶ εἶδον τοὺς νεσσούς αὐτῶν ἐξελλόντας τῶν ὄντων. Ὑπέθεσα λοι-

πὸν κατὰ πρῶτον ὅτι διηροῦμενον οὕτω τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν χαρὰν τῶν ἄλλων μετ' ὀλίγον ἐπέισθη ὅτι ἐλανθανόμην; διότι παρατήρησα ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐξηγείροντο μίαν καὶ ἡμισείαν ὥραν πρὸ τῆς συνήθους διὰ νὰ θρῆψωσι τὴν νεαν τῶν οἰκογενειῶν. Τὰ ἔβλεπον τῇ βοήθειᾳ τοῦ φωτός τῆς σελήνης, ἀναζητοῦντα ἔντομα καὶ ἄλλην τροφὴν διὰ τοὺς νεσσούς τῶν. »

Τὴν 26 Ἰουνίου ὁ σοφὸς ὀρνιθολόγος παρατήρησε τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν ὄρνυκα.

Ἄς θαυμάσωμεν τὸ θαυμάσιον τῶν ἐνομοίων τῶν πτηνῶν τούτων, ἅτινα θυσιαζοῦσι τὴν ἰδίαν ἀναπαυσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας τῶν καὶ χάριν τῶν μικρῶν αὐτῶν νεσσῶν, καὶ ἃς μνημόμων ὄλοι τὸ θεῖον τοῦτο παράδειγμα!

Ἐπίστετε δὲ ἐξεγείρονται καὶ πρὸ τῆς ὥρας ἀπακτῶν μενα Ἰπολαίς τις ἤρχισε νὰ κελαδῆ ἡμισείαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐκλαδοῦσα τὴν λάμπην φανῶν κειμένου παρὰ τὸ παράθυρον αὐτῆς τῆς λάμπης τοῦ ἡλίου. Ἐνοήσασα ὅμως τὴν ἀπάτην τῆς ἐκμῆθης ἐκ νέου.

Γνωστὸν προσέτι εἰς ὄλους ἡμᾶς ὅτι οἱ ἐντὸς κλιβῶν Κόσσοφοι κελαδοῦσι καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς νυκτὸς ἀμα ἰδόντες φῶς. Ἄνταποκρίνονται δὲ πολλὰκις καὶ οἱ ἐκτὸς κλιβῶν, οὐχὶ ὡς βλέποντες φῶς.

ἀλλὰ παρατηρούμενοι ὑπὸ τοῦ κελαδήματος τῶν πρώτων.

Περὶ τῆς ἀηδόνος ὁ Γάλλος ὀρνιθολόγος οὐδὲν λέγει· ἴσως διότι πάντες γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἔξαιτία αὐτῆ μελωδὸς ἀρχίζει νὰ κελαθῆ ὅταν κοιμηθῶσι τὰ ἄλλα πτηνὰ καὶ ἐφόσον ἡ θήλεια ἐπωάζει, δια νὰ τέρψῃ αὐτὴν καὶ νὰ τὴν ἀνακουφίσῃ, οὕτως εἰπεῖν, ἀπὸ τῶν κόπων τῆς ἄλλ' ἕμα γενομένης τῆς ἐκκολάψεως, τὸ κελάδημα κλύει, διατι τὴν ὥραν καὶ ἢν δισκορπίζονται πανταχοῦ αἱ μελιρδικαὶ στροφαὶ τῶν, ἀναλίσκουσι καὶ πατὴρ καὶ μήτηρ εἰς ἀκζήτησιν τροφῆς διὰ τὰ μικρὰ τῶν.

Ὁ δὲ Αἰλιανὸς ἰδοὺ τί λέγει περὶ τοῦ ὕπνου τῶν ἀηδόνων·

« Λέγει Ἡσίοδος, τὴν ἀηδόνα μόνην ὀρνίθον ἀμελεῖν ὕπνου, καὶ διὰ τέλους ἀγρυπνεῖν. Τὴν δὲ ἢ χελιδόνα οὕτε εἰς τὸ παντελὲς ἀγρυπνεῖν, καὶ ταύτην δ' ἀπολωλέκεναι τοῦ ὕπνου τὸ ἤμισυ. Τιμωρίαν δὲ ἄρα ταύτην ἐκτίουσι διὰ τὸ πάθος, τὸ ἐν θράκη κατατολημένην, τὸ εἰς τὸ δεῖπνον ἐκείνην τὸ ἀύσιμον. »

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΨΗΛΟΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ ΟΡΕΩΝ καὶ ἄλλων ὁμοίων.

Τὸ ὑψηλότερον πάντων τῶν ὄρεων τῆς γῆς εἶναι τὸ ἐν Βιβέτω τῆς Ἀσίας Ὑγαμουλόριον τῆς Χιμαλαίας, ἄνω ὑπέρκειται 8,579 γαλλικὰ μέτρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὑπερβαῖνον σχεδὸν τετρακίς τὸ ὑψηλότερον τῆς Ἰλλάδος ὄρος, ἦτοι τὴν Ταύγετον, ἐξέχοντα μόλις 2,409 μέτρα. Τούτω ἕπονται τρία ἕτερα ὄρη τῆς Ἀσίας πρὶν ἢ καταβῶμεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὑψηλότερου τῆς Ἀμερικῆς ὄρους, δηλαδή τὴν τοῦ Χαΰαμβίου ἔχοντος 7,695 μέτρων ὕψος. Μετὰ τοῦτο ἰσάωντως, εἰσοσιτέσσαρα ὄρη τῆς Ἀσίας καὶ δεκαοκτὼ τῆς Ἀμερικῆς πρὶν ἢ καταβῶμεν εἰς τὸ ὑψηλότερον τῆς Εὐρώπης ὄρος, δηλαδή εἰς τὸ ἐν Πεδεμοντίῳ Αεσκὸν ὄρος τῶν Ἄλπεων, ἄνω ὑπέρκειται 4,797 μέτρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τούτω προσέτι ἕπονται ἕτερα ἑννεα ὄρη, ἐν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐξ εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ δύο εἰς τὴν Εὐρώπην πρὶν ἢ καταβῶμεν εἰς τὸ ὑψηλότερον τῆς Ἀφρικῆς ὄρος, τὸ ἐν Ἀθυσσινίῳ Γεῆσθ, ὃ μόλις ὑπέρκειται 4,588 μέτρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τὸ ὑψηλότερον τῶν πυριπνῶων τῆς γῆς ὄρεων εἶναι τὸ ἐν Ἀμερικῇ Ἀντίσανον ἀνορθῶνον εἰς 7,315 μέτρα, ἐνῷ ἡ Αἴτνα τῆς Σικελίας φθάνει μόλις εἰς ὕψος 3,337, καὶ τὸ ἐν Ἀσίᾳ Ἀβασαγὰ εἰς 2,923. Ἐν δὲ τῇ Ἀφρικῇ τὸ ὑψηλότερον τῶν πυριπνῶων ὄρειον εὐρίσκειται ἐν τῇ Βορβορσίῳ νήσῳ ἔχον ὕψος 2,310 μέτρα.

Τὰ ὑψηλότερα τῶν κατοικημένων τῆς ὑψηλοῦ μέρων ἀπαντῶνται ἐν Ἀμερικῇ καὶ Ἀσίᾳ, μεταξὺ δὲ τούτων ὑψηλότερον πάντων ἐστὶν ἡ ἐν Ἀσίᾳ κίβη δάββα, ὡς κειμένη εἰς ὕψος 4,786 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ταύτη δὲ ἔπεται τὸ ἐξ αὐτοχθόνων οἰκούμενον χωρίον τῆς Ἀμερικῆς Τέκορα, ὃ κεῖται εἰς ὕψος 4,344 μέτρα. Τούτω δὲ πάλιν ἀκολουθοῦσι δέκα ἕτερα πολίχνη καὶ πόλεις πρὶν ἢ καταβῶμεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἐν Ἀγίῳ Βερνάρδῳ μονῆς, τῆς ἀνωψουμένη· 2,991 μέτρα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, καὶ ἦτις εἶναι τὸ ὑψηλότερον τῶν κατοικημένων τῆς Εὐρώπης μερῶν. Τὸ δὲ ὑψηλότερον τῶν τῆς Εὐρώπης εἶναι τὸ κατὰ τὰς παραθαλασσίους Ἄλπεις χωρίον τοῦ Ἁγίου Βεράνου, κειμένον εἰς ὕψος 2,040 μέτρων. Ἐκ δὲ τῶν διασημῶν τῆς Εὐρώπης πόλεων ἡ Μαδρίτη κεῖται εἰς ὑψηλότεραν πάντων θέσιν, ὡς ὑπερέχουσα 608 μέτρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ ἐν Ἀγκομάρτῃ ταχυδρομικὸς σταθμὸς ἐδρεύει εἰς ὕψος 4,792 μέτρων, καὶ ὁ ἐν Ἀκω σταθμὸς εἰς ὕψος 4,376 μέτρων· ἀλλὰ δὲν διαμένει ἐκεῖ ἢ ἐπὶ τινος μόνον μῆκος τοῦ ἔτους. Τὸ εἰς ὑψηλότεραν θέσιν πάντων τῶν τῆς βηλίου φρουρίων εἶναι τὸ ἐν Ἀσίᾳ Σχελεσοῦρ, ὃ κεῖται εἰς ὕψος 3,171 μέτρων.

Ὁ ἐξ ὑψηλότερας θέσεως καταβῶν πάντων τῶν τῆς γῆς καταβῶκων, εἶναι ὁ ἐν Πυρηνάοις λεγόμενος Καταβῶκτις τοῦ Γαβαρνίου, ὅστις καταπίπτει ἐξ ὕψους 411 μέτρων, ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ 1,300 ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τούτω δὲ ἕπονται ἕτεροι τέσσαρες ἐν Εὐρώπῃ καταβῶκται πρὶν ἢ καταβῶμεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐξ ἧς καταπίπτει ὁ ὑψηλότερος τῆς Ἀμερικῆς καταβῶκτις, δηλονότι ὁ τοῦ Τυκωνδῆμα οὗ τὸ ὕψος μόλις φθάνει εἰς 175 μέτρα ἀπὸ τοῦ ἑδάφους τῆς γῆς. Ὁ δὲ Νελλος καταπίπτει ἐξ ὕψους δύο μόνον μέτρων.

Ἡ εἰς ὑψηλότεραν τῆς βηλίου θέσιν κειμένη λίμνη εἶναι ἡ ἐν Ἀσίᾳ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μανοσοροβάρ, 4,421 μέτρα ἀπέχουσα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τὸ ὑψηλότερον μέρος καθ' ὃ ἀπαντῶνται λειψῆνες εἶναι 5,458, δένδρα δὲ 4,000 μέτρα ἀπὸ τῆς θαλάσσης.

Τὸ μέγιστον ὕψος τῶν θέσεων ἐν αἷς μέχρι τοῦδε εὐρέθησαν λείψανα ὄστροκαδέρμων, εἶναι 4,500 ὡς ἔγγιστα μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τὸ ὑψηλότερον δὲ μέρος ἐπ' ὃ μέχρι τοῦδε ἀδυνήθησαν νὰ ἀνορθώσιν οἱ περιηγηταί, εἶναι ἡ θέσις τοῦ ἐν Ἀμερικῇ ὄρους Χιμβοράτσου ὅπου ἔφθασαν ὁ περικλητὸς Ὑμβολλδος, δηλ. εἰς ὕψος 5,914 μέτρων, ὃ ἐστὶ μέχρι σχεδὸν τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἦτις κεῖται 5,955 μέτρα ἀνωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Ἡ ὑψηλότερα τῶν ἐπὶ ὄρειον ἀπαντωμένων διόδων ἐστὶν ἡ ἐπὶ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ ὄρους Δισκα-Κασάδα, ἦτις εὐρίσκειται εἰς ὕψος 1,671 μέτρων ἀπὸ

τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, καὶ 1,162 ὑπὸ τὴν κορυφῇ τοῦ αὐτοῦ ὄρους.

Τὸ μεγαλύτερον ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὕψος εἰς ὃ ἠδυνήθησαν νὰ ἀναβῶσι μέχρι τοῦδε οἱ ἀεροναῦται, διὰ τῆς ἀεροστατικῆς μηχανῆς εἶναι 8,268 μέτρων, ὅπου ἔφθασεν ὁ Ἴταλὸς ἀστρονόμος Βριόσκις, ἦτοι μέχρι σχεδὸν τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλότερου τῆς βηλίου ὄρους.

Ἐκ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων οἰκοδομῶν ἡ ὑψηλότερα πασῶν εἶναι ἡ μεγάλη Λίγυπτια πυραμίς, ἦτις φθάνει εἰς ὕψος 146 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἑδάφους, ἦτοι 32 μόνον μέτρα ὀλιγώτερον ἢ ὅσον ὑπερέχει ὁ Παρθενῶν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Ὁ δὲ πύργος τοῦ Στρασβούργου κίονοστέσιον καλούμενος ἔχει ὕψος 142 μέτρων· τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας ἀγ. Στεφάνου 138· ὁ βόλος τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἀγ. Πέτρον, 132· τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ ἀγ. Μιχαῆλ, 130· ἡ ἐν Ἀμβέρσῃ ἐκκλησία, 120· τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ ἀγ. Πέτρον, 119· τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ ἐν Λονδίῳ ἀγ. Παύλου, 110· ἡ μητρόπολις τῶν Μεδιολάνων, 109· ὁ ἐν Βονωνίᾳ πύργος τῶν ὀνίσκων (Torro delli asinelli) 107· τὸ κατάστημα τῶν ἐν Παρισίῳ ἀπομάχων συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ὀβελοῦ (Pèche) 105· καὶ τὸ ἐν Παρισίῳ Πάνθειον 79 μέτρων.

Ὁ δὲ ἰσὸς τῶν τρικρότων πλοίων φθάνει τὸ πολὺ εἰς 70—75 μέτρων ἀπὸ τῆς τροπίδος.

Ι. ΔΕ-ΚΙΓ'ΑΔΑΔΑΣ.

ΠΕΡΙ ΚΕΡΚΟΦΩΡΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

Ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς 1 Νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐδημοσιεύσαμεν ἄρθρον, ἐξ οὗ συνήγετο ὅτι εὐρίσκονται ἐν Ἀφρικῇ ἀνθρώποι κερκοφόροι ἀλλ' ἐπειδὴ ἄλλος τις, περιηγηθεὶς κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου, ἀναρεῖ τὴν ὑπαρξὴν αὐτῶν, καταχωρίζομεν ἐνταῦθα καὶ τοῦτο τὴν διατριβήν, ὡς καὶ εἰκόνα παριστῶσαν τὸ ἐνδυμα, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ πιστευθῇ ἡ ὑπαρξὶς τῶν.

« Κίρις!

» Πολλοὶ ἐφημερίδες ἀμίλησαν ἐσχάτως περὶ ἀνθρώπων κερκοφόρων ἀξιοῦσαι ὅτι ἀποτελοῦσι φυλὴν ὀλοκλήρον ἢ Ἱατρικὴ Γαλλία, ὁ Στρατιώτης, ὁ Τύπος, ὁ Αἴων, καὶ οὐκ ὀλίγα ἄλλα περιοδικὰ φύλλα ἐπαρμαγεύθησαν περὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐπεσκέφθην τοὺς Ἀφρικανούς λαοὺς περὶ ὧν γίνεται λόγος, φρονῶ καλὸν νὰ διακοινώσω τί ἔδον καθόσον μάλιστα ὑποθέτω ὅτι διὰ τούτου θέλουσιν ἐξηγηθῆ αἱ μεταξὺ τῶν διηγήσεων ἀντιφάσεις.

» Ἡ Ἱατρικὴ Γαλλία ἐδημοσίευσε τὴν 1 (13) Σεπτεμβρίου τὴν εἰκόνα ἀνθρώπου κερκοφόρου τὸν ὁποῖον λέγει ὅτι ἶδεν εἰς τὴν Μέκαν ὁ Κ. Κουρέ. Καὶ δὲν διαφιλονεικῶ μὲν τὴν ὑπαρξὴν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, διότι καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Παρισίους ἴδουμεν Γάλλους κερκοφόρους, πολλὰκις δὲ καὶ ἄλλας ἀνωμαλίας παραδοξότερας παριστάνοντας, δυσκολεύομαι ὅμως νὰ παραδεχθῶ ὀλοκλήρον λαὸν ἔχοντα οὕτως, διότι μοι φαίνεται ὅτι ἡ ἀπάτη αὐτῆ προήλθεν ἐξ ἀπλήρης τινος περιστάσεως.

» Βεβαίως ἐν πρώτοις δι' ὀλίγων τὰς διηγήσεις ὅσαι συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ διαδοθῇ ἡ ἰδέα ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη φυλὴ.

» Ἐκ τῶν εἰκοσι μαύρων τῆς Λουσσῆς καὶ τῶν περὶ αὐτῆς οἰτινες ἔδωκαν πληροφορίας πρὸς τὸν Κ. Καστελνῶ, τρεῖς μόνον ἀξιοῦσιν ὅτι ἶδον ἀνδρας κερκοφόρους, εἰς δὲ ἄλλος παιδία· καὶ πάλιν ἐκ τούτων ὁ μὲν ἔλεγεν ὅτι ἡ κέρκος εἶχε μῆκος 30—40, οἱ δὲ 70, καὶ, κατὰ τὸν Κ. Κουρέ, 8—10 ἑκατομ. Τρεῖς ἐκ τῶν μαύρων τούτων ἴδον τοὺς Νιαμ. Νιάμας ἀνεῦ οὐρῶν· ἔμαθον δὲ ὅτι ἄλλοι εἶχον τοιαύτας ἀλλ' ἴδον ὅτι τὸ μόνον ἔνδυμα τὸ ὁποῖον ἔφεραν ἦτο δέρμα περὶ τὰς δαρθῆς· τέσσαρες ἐπὶ τέλους ἄλλοι μαυροὶ ἤκουσαν ὅτι οἱ Νιαμ. Νιάμα εἶχον οὐράς.

» Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1852 ἔτους ἡ Ἐφημερίς τῆς Γεωγραφικῆς Ἐταιρείας ἐγραψε τὰ ἐξῆς· « Ὁ Κ. Κουρέ ἀνήγγειλεν ὡς βεβαίαν τὴν ἐν Ἀφρικῇ ὑπαρξὴν ἀνθρώπων κερκοφόρων, ἀλλ' ἄνευ ἀποδείξεων. Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Rocher d' Hericourt, περιηγηθεὶς εἰς Ἀθυσσινίαν εἶπεν, ὅχι ὅτι ἶδεν ἀνθρώπους κερκοφόρους, ἀλλ' ὅτι ἤκουσε περὶ τοιούτων. Πολὺ πρότερον, πλείστοι ἄλλοι περιηγηταί ἐγραψαν τὰ αὐτὰ, καὶ τὸ 1677 ἔτος, Ὁλλανδὸς τις Ἰωάννης Στρύης τὸ ἄνομα, ἀνὴρ εὐπιστος καὶ οὐχὶ πολλὰ φιλαλήθης, ἐβεβαίωσε ὅτι ἶδεν ἀνθρώπων φερόντα οὐρὰν μῆκος ποδῶς ἔχουσαν κτλ. »

» Περὶ ἀνθρώπων κερκοφόρων γίνεται λόγος καὶ εἰς Σινικούς καὶ Ἰαπωνικούς τινες μύθους· οἱ μὲν ἀξιοῦσι τὴν οὐρὰν μακρὰν καὶ τριγωντὴν, οἱ δὲ ὀμοίαν χελώνης, δηλαδή βραχείαν καὶ ἄτριχον. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ὀρνεμάνος ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Νιαμ. Νιαμῶν, ἔχοντων αὐτοὺς μεταξὺ Ἀθυσσινίας καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Βενίτου, καὶ λέγων ὅτι, ὡς ἔμαθον, ἔχουσι κέρκους. Ὁ δὲ Κ. Ἀββαδίας προστίθει, ὅτι Ἀθυσσινίος τις ἱερεὺς ἐβεβαίωσε αὐτὴν περὶ ἀνθρώπων ἔχοντων κέρκους σπιθαμαίας, τριγωντάς, ὁμοίας πρὸς οὐράς αἰγῶς, καὶ ὅτι οἱ ἀνθρώποι οὗτοι ἔρχονται κατ' ἔτος εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Βερβερά.

» Καὶ ὁ μὲν τόπος αὐτῶν κεῖται δεκαπέντε ἡμέρας πρὸς ἀνατολὰς τῆς Χαράρ· αἱ δὲ γυναῖκες εἶναι ὠραφαί καὶ ἄνευ κέρκου. Ἐπιφέρει δὲ καὶ τοῦτο ὁ Κ. Ἀββαδίας, ὅτι εἰς Τυγράν, εἰς Γουδάρ

καὶ εἰς Γόζαμ, ἐλέγετο ὅτι ὁ τόπος τῶν κερκοφό-
 ρων τούτων κεῖται πρὸς μεσημβρίαν, εἰς δὲ Καμβά-
 δην καὶ Κάφραν πρὸς βορρᾶν. Κατὰ τὰς πληροφο-
 ρίας λοιπὸν ταύτας ὁ τόπος οὗτος κεῖται πρὸς δυ-
 σμῆς τῆς γραμμῆς τὴν ὁποίαν διέτρεξε, δηλαδὴ εἰς
 τὸν τόπον τῶν ὁποίων ἀνέφεραν οἱ μαῦροί τοῦ Κ. Κα-
 στελῶν κεῖται πλησιέστερον τοῦ κόλπου τῆς Πενί-
 του. Ἐπειδὴ δὲ διέτρεξε κατὰ τὰς χώρας ταύτας
 συνοδῶν ἀπεσταλμένου τοῦ Πισχμέτ Ἄλι (Ζητούντας
 χρυσόν, φρονῶ καλὸν νὰ εἶπῶ τί ἶδον διὰ νὰ γινῶ-

Κερκοφόρος

τὰ ὄρη τὰ διαχωρίζοντα τὰς λεκάνας τῶν δύο Νείλων
 φαίνεται δὲ ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ τόπος καὶ οὐχὶ ἄλλος,
 διότι καὶ ὁ Rocher d'Horicourt, καὶ ὁ Ἀρνόλτ καὶ
 ὁ Βαύσσιερ, ἐπισφθέντες τὴν ἀνατολικὴν χώραν,
 ἐπιστήσαν ὁμοίαν πληροφορίαν. Συμφωνεῖ δὲ εἰς
 ταῦτα καὶ ὁ Κ. Ὀρνεμᾶν θέτων τὸν τόπον αὐτὸν
 μεταξύ Ἀδύσσινας καὶ τοῦ κόλπου Βενίτου, Ὁ δὲ
 ρίσωμεν ἐπὶ τέλους τίνες τῶν πληροφοριῶν εἶναι ἀ-
 κριβεῖς ἢ δηλαδὴ αἱ οὐραὶ εἶναι μακρᾶι, βραχεῖαι,
 μεσαῖαι, τριχωταῖ, ἄτριχοι, καὶ ἢ αἱ γυναῖκες ἔ-
 γωνιν ἢ οὐχί, τοιαύτας κτλ.
 ἢ Εὐρισκόμενος εἰς φα-ζόγλο, πέραν τοῦ Σεννάρ,
 ἐξέστην κατὰ ἀκούσας τὰς διηγήσεις τῶν κατὰ
 κων, Ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἠρώτων περὶ τῶν

λαῶν πρὸς οὐς ἐμέλλομεν νὰ ὑπάγωμεν, τοὺς ἰνώ-
 μαζον ποτὲ μὲν κερκοφόρους, ἄλλοτε δὲ βερματο-
 φόρους. Ταῦτα ἀκούων ἤμην ἀνυπόμονος νὰ τοὺς
 ἐπισκεφθῶ. Σημειωτέον ἐν τούτοις ὅτι αἱ διάλεκτοι
 τῶν μαύρων εἶναι τοσούτον πτωχαῖ, ὥστε δυσκολώτα-
 τον καταντᾶ νὰ τοὺς ἐνηγήσῃς· διότι ὅσκις δι-
 λαθεῖ ξενὴν γλῶσσαν δὲν γνωρίζουσιν εἰμὴ μόνως τὰς
 λέξεις ὅσαι ἔχουσι ταυτῶσημαντον εἰς τὴν διέλεκτον
 αὐτῶν. Καὶ ὅμως δὲν παρήλαθε πολὺ καὶ ἐγνωρίσα, ὅτι
 ἐπρόκειτο περὶ ἀπλουστάτου πράγματος. Ἴδου· τί
 ἶδον εἰς τὴν χώραν τῶν Γουμούς, τῶν Γουρούμ καὶ
 τοῦ Ὀμοσοῦ.

» Ἴδτε τὴν παρούσαν εἰκόνα ἐν αὐτῇ περισταῖν
 ται ἄνδρες ὀλόγυμοι, τεμάχια μόνον δερματος φέ-
 ροντες κρεμάμενα ὀπίσθεν ἵπερι τὰς ἀσφῆς, ἐν εἰδει
 κέρκων, ποτὲ μὲν μακρᾶς, ποτὲ δὲ βραχεῖαι, καὶ
 ἄλλοτε τριχωτῆς ἢ λείας ἀδιαφόρου. Αἱ γυναῖκες
 δὲν φέρουσι τοιαυτὰ δερμάτα εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας
 διότι λεωροῦνται ὡς ὄντα ποταπὰ καὶ ἀνάξια λό-
 γου· ἀλλὰ πιθανὸν νὰ φέρωσιν εἰς ἄλλας, καθόσον
 μάλιστα φαίνεται ὅτι χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ κά-
 θηνται μαλακώτερον οἱ φέροντες αὐτά· εἶναι δὲ κε-
 κομμένα τὰ δερμάτα ταῦτα ὡς οὐραὶ, διὰ νὰ σύ-
 ρωνται εὐκολώτερον ὑπὸ τὸν καθεζόμενον.»

» Ἐντεῦθεν βλέπομεν ὅτι οὐχὶ μόνον αἱ χῶραι
 τὰς ὁποίας ἀναφέρουσιν οἱ ΚΚ. Ὀρνεμᾶνος, Ἀδ-
 εαδίας, Rocher d'Horicourt κτλ. εἶναι αἱ αὐταί,
 ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ χρῆσις τῶν κερκοειδῶν δερμάτων ἐ-
 γενήσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν οὐρῶν παρὰ τοῖς Ἀφρι-
 κανοῖς, εἴτινες, ὡς γνωστόν, ἀγαπᾶσι τὴν τερατολο-
 γίαν. Ὅλοι δὲ αἱ διηγήσεις τῶν ἀντιφάσιουσιν εἰς
 πολλὰ, καὶ δὲν ἐξηγοῦνται οὐδὲ συμβιβάζονται εἰμὴ
 διὰ τῶν ἀληθειῶν τὰς ὁποίας ἐξέθεσα.

» Μαῦροί τινες, βλέποντες τὰς ἀμφιβολίας τῶν
 ἐπερωτώντων αὐτοὺς, προσέθεσαν παλλὰς λεπτομε-
 ρείας σκοπὸν ἔχουσας νὰ ἐπικυρώσωσιν ἐπὶ μᾶλλον
 τὰς διηγήσεις τῶν κατ' ἡμᾶς, αἱ λεπτομέρειαι
 αὐταὶ ἀποδεικνύουσι τὸ ψεῦδος ἢ τὴν ἀπάτην. Καὶ
 τινόντι, ὅταν λέγωσιν ὅτι διὰ νὰ καίηταισιν οἱ κερ-
 κοφόροι ἐπὶ θρανίων ἢ ἐπὶ ἄμμου, πρέπει νὰ ἀνοι-
 γωσιν ἢ νὰ σκιάπτωσι τρύπαν διὰ νὰ περῶσι τὴν οὐ-
 ράν των, προὔποθέτουσιν ὅτι τὸ ὄργανον τοῦτο εἶναι
 ἄτερεώτατον, καὶ ὅτι οἱ φέροντες αὐτὸ οὐτε ἐπὶ
 βράχων οὐτε ἐπὶ γῆς· ξηρᾶς δυνάμει νὰ καθίσω-
 σιν· ἀλλὰ καὶ ὅτι οἱ φέροντες αὐτὰ ὅσκις ἔχον-
 τες περασμένας αὐτὰς εἰς τὰς τρύπας κινῶνται ὁ-
 πωσὸν βίαιως. Εὐκόλον ἔρα νὰ ἐνηγησῶμεν ὅτι ὅλα
 ταῦτα εἶναι ἀδόκιμα, διότι ἡ φύσις, πλαττοῦσα ὄρ-
 γανα, πλαττεῖ αὐτὰ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀπό-
 μων, ἢ τοῦλαχιστον, ἡ φύλη ἢ τὸ εἶδος παραδέχον-
 ται ἔξεις συμφώνους πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κα-
 τάστασιν.

» Ἀλλὰ καὶ τινες τῶν μαύρων τοὺς ὁποίους ἠρώ-
 τισεν ὁ Κ. Καστελῶν εὐδαιώσαν, ὅτι ἶδον μὲν τοὺς
 Νιαμ-Νιάμ, ὅχι ὅμως ἔχοντας οὐρὰς φυσικὰς,
 ἀλλ' ἐπιστάκτους· τὰς δὲ γυναῖκας αὐτῶν φέρουσας
 τεμάχια ξύλου εἰς τὰ χεῖλη.

» Περὶ τῶν ξύλων τούτων ἰδοὺ τί γνωρίζω τὸ

κάτω χεῖλος τῶν γυναικῶν τρυπᾶται, καὶ εἰς τὴν
 τρύπαν περᾶται ἦλος ἐκ μετάλλου ὅστις εἰσαγόμε-
 νος ἐνδοθεν κρέμαται ὑπὸ τὸν πώγωνα. Τὸ κό-
 σμημα τοῦτο δὲν εἶναι δυσάρεστον, διότι σύρων κά-
 τὰ τὸ χεῖλος ἐλθέει εἰς τὴν ὄψιν σου ὀδόντας λευκο-
 πάτους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐμποδίζει καὶ τὸ τρώγειν καὶ
 τὸ κοιμᾶσθαι, τὸν ἀποσύρουσι, καὶ ἀναπληροῦσιν αὐ-
 τὸν διὰ τεμαχίου ξύλου ἐν εἰδει πώματος. Ἐνεκα ὅ-
 μως τούτου ἡ τρύπα πλατύνεται, ἢ δὲ χρῆσις τοῦ
 ἦλου καθίσταται ἀδύνατος. Τότε τὸ πῶμα γίνεται
 μεγαλύτερον, καὶ τὸ χεῖλος ἐξαγκοῦμενον καταντᾶ
 ἀηδέστατον, κτλ.

» ΤΡΕΜΩ. »

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ

ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΒΑΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

Του Κ. Α. Παπαλαφαζοπούλου.

—ο—

Περὶ τῆς ψυχικῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν.

Αἱ κοινωνικαὶ ἀρεταὶ ἢ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους κα-
 τήγοντά μας εἶναι διάφορα, τὰ κυριώτερα δὲ αὐτῶν
 εἶναι ἡ φιλοφροσύνη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ γενναίότης,
 ἡ ἀγαθότης, ἡ εὐλιγεία, ἡ πίστις, ἡ εὐγνωμοσύ-
 νη, ἡ ἐλευθεριότης, ἡ ἀφιλοκέρδεια καὶ ὁ πατριω-
 τισμὸς.

Ἢ μετ' ἐπιστασίας ἐξερεύνησις καὶ ἐκθεσις ἐνά-
 στου τῶν καθηκόντων τούτων, εἶναι ἐσθιαῖος ἔργον
 ἐτέρου πονήματος· ἐπειδὴ ὅμως περὶ ὅλων τούτων
 ἀνάγκη νὰ λάβῃ γνῶσιν ὁ παῖς, ἀπ' αὐτῆν τὴν μι-
 κροτάτην ἡλικίαν του, ἐκρίναμεν δίκαιον νὰ εἰπωμεν
 ὀλίγα τινὰ περὶ αὐτῶν πρὸς φωτισμὸν τῶν γονέων,
 πιστεύοντες ὅτι θέλομεν εὐχαριστήσῃ.

Οὐδεὶς τῶν ἀθρώπων ἀγνοεῖ ὅτι ἕνευ τῶν ἀρετῶν
 τούτων ἡ κοινωνία δὲν δύναται νὰ ὑπάρῃ· καὶ ὅ-
 μως τί πράττομεν συνήθως; Καὶ τοὶ γνωρίζοντες
 τὴν ἐπιρροὴν των εἰς τὸ ἀνθρώπινον σύστημα ἀμε-
 λούμεν ὅμως αὐτῶν, καὶ τὸ χειριστὸν δὲν φροντίσο-
 μεν ποσῶς νὰ διδάζωμεν καὶ εἰς τὰ τέκνα μας τὴν
 ὠφέλειάν των, ἐνῶ ἀπειράκις θέλουσιν ἀναγκασθῆναι
 ἐξασκήσασθαι αὐτάς.

Ἢ δικαιοσύνη ἦτις ἀπὸ τῶν Ἀριστοτέλην καὶ ἄλ-
 λους θεωρεῖται ἡ πρωτίστη τῶν ἀρετῶν, διότι εἰς
 ὅλας τὰς πράξεις μας ἐμφλογοῦρε, παραμελεῖται
 τὰ μάλιστα παρὰ τῶν γονέων, τῶν διδασκάλων καὶ
 τῆς κοινωνίας αὐτῆς· ἐὰν εἰσχωρήσωμεν εἰς τὰς οἰ-
 κίας τῶν φίλων μας, ἐὰν εἰσεέλθωμεν εἰς τὰ διδά-

πελπισθεσαι να επανιδωσι του; προ πολλων ετων αποδημησαντας συζυγους των, και μη συγκατανευουσαι να βλεπωσι τα κάλλη τα οποια εδορησατο προς αυτους η φύσις ματαιόμενα και άργα, απεφάσισαν conuoler à de secondes nocces, ως λέγουσιν οι Γάλλοι, και ως ημετες ερμηνεύοντε; κατ' ελεξιν ηθέλωμεν ειπει, τα πετάκωσιν εις δευτερον γάμον, τούτέστιν εις νεας αγάλας, τρυφερωτέρας ίσως και περιπαλεστέραι των πρώτων. Ο συγγραφεύς του γαλλικοῦ ἀφιδιδίου δὲν λέγει ἂν ἐπέταξαν χαίρουσαι ἐπὶ τοῖς νέοις ἀνδράσι, ἢ πενοῦσαι ἐπὶ τοῖς παλαιοῖς; ἐκ τῆς ὅλης ὁμιλίας ὕψους τοῦ λόγου ἐξάγεται ὅτι αἱ καλαὶ αὐταὶ δευτερόγαμοι σύζυγοι δὲν ἦσαν ἐνθερμοὶ ἠπαδοὶ τοῦ Ἀθηναγοῦ, ἀπαγορευόντος διὰ τρεῖς λόγους τὴν δευτερογαμίαν.

Ἀλλὰ μόλις συνήψαν τὸν δεύτερον τούτων γάμον, μόλις ἢ μελιτερπῆς σελήνη διήρυσσε τὸ πρῶτον αὐτῆς στάδιον, καὶ ἰδοὺ ἡ παροιμία ἐπιλοτιμήθη νὰ πραγματοποιηθῇ διότι οἱ ἀπρωλώτεροι σύζυγοι, ἀναδραστήσαντες ὡς ἐκ θαύματος ἐκ τῆς γῆς, παρουσιάσθησαν εἰς τὰς οἰκίας των, σπυδόντες νὰ ἐναγκαλισθῶσι τὰς φιλότατας αὐτῶν.

Ἀντὶ ὅμως νὰ ἐναγκαλισθῶσιν αὐτὰς, περιεπτύχθησαν ῥωμαλέως τοὺς διαδόχους των, καὶ διὰ τὴν ἐλεῶν γρονθοκοπημάτων ἠγωνίσθησαν νὰ τοὺς ἐκδικηθῶσιν αἱ δὲ γυναῖκες, κατ' ἀρχὰς ἀπολιθωθεῖσαι, ἀνέλαθον ἐν καιρῷ τῆς πάλης καὶ ζῶην καὶ δύναμιν, καὶ καταλιποῦσαι ἀμφοτέρους τοὺς συζυγους, ἐτοιμάζονται ἰσως νὰ πετάξωσι καὶ εἰς τρίτον γάμον.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Πλήρης ἡμερῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ πόσῃ ἀπὸ τε γραμμάτων καὶ πολιτείας δημοσίας τε καὶ ἰδιωτικῆς τιμῇ διελθούσῃν, μετεκλήθη παρὰ τῷ πλάστῃ καὶ δημιουργῷ τοῦ παντός ὁ ἐνάρετος, πεπαιδευμένος καὶ κατὰ πάντα σεβάσιμος Ἰάκωβος Ρίζος Παγκυβῆς, ὅμῃ ἀποπερατώσας τὴν ἐκδοσὶν τοῦ τελευταίου τριτόμου σπουδαιοτάτου συγγράμματός αὐτοῦ «Τὰ Ἑλληνικά. » Περὶ τῆς πολιτείας καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς τούτου ἀνδρὸς θέλωμεν κατὰ χρέος γράψαι τὰ δέοντα κατ' ἐκτασιν ἐν ἐπομένῳ τινὶ φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν, συλλέξαντες βεβαίως περὶ τούτων εἰδήσεις ἐκ πηγῶν ἀλανθάστων καὶ μαρτυριῶν ἀδεκάστων.

Μακάριος εἰ, σεβάσιμε Ἰάκωβε Ρ. Παγκυβῆ, εἴ ἐν Κυρίῳ ἀπέθανες καὶ δόξαν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δικαίως κερκτημένην κατέλιπες, καὶ ἀκήρατον ἄλλην ἤδη εὔρες ἐν τῇ ἀγήρῳ μακαριότητι, ἦν σοὶ παρεσκεύασεν ὁ ἀγνὸς βίος σου καὶ ἡ ἐν Χριστῷ πολιτεία σου.

(Ἐφημ. Φιλομαθῶν.)

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ.

(Συνέχεια. 18α φυλλ. ΡΚΖ)

CVII.

—ο—

Ἀθηναίων τῆς Ἑπαναστάσεως.

Βίς δυο πατρίαις ὁ λαὸς συλλέγει τῆς Ἀθήνας
 Βλαχαιοὶ τὸ κάστρο ἐκράτησαν, Σαρῆς, Λέκας τὸ πέρου
 Ἐν ὁ Σαρῆς ἀπ' τοῦ Ψεῖρι κ' ὁ Λέκας Μενιδιάτης.
 Βλαχαιοὶ τὸν πρίγκηπα ἔφεραν μαζί καὶ τὸν Νικήτα.
 Κ' οἱ δυὸ στρατοπεδεύονται στὴν ξακουστὴ τὴν χώρα
 Στέλνει ὁ Νικήτας καὶ μὴνὰ στὴν Δημογεροντία
 Πρωμί, ἄλευρι καὶ κρασί νὰ στείλετε στ' ἀσπῆρι.
 Ὁ ἀπεσταλμένος πάσσε λόγια βαρῶν τοὺς λέγει
 — Ὁ Ἀθηναῖοι, φάθει σας τὰ δσα ἔχετε κάρει. —
 Ὁ Ψύλλας ἄν ἀρῶσθῶμος λέγει στὸν Μωραῖτην
 — Πέε μου ἄν πὶ φαντόχθησε πῶς ἐν' οἱ Ἀθηναῖοι;
 Ἀπὸ ἐκεῖ ποῦ ἦλθατε θὰ πᾶτ' ἐντροπισασμένοι. —
 Ἐκείνος βάνει στ' ἄρματα τὸ χέρι νὰ βαρίση.
 Γὸν στρατιώτη οἱ γέροντες κοκῶς τὸν ἀποπῆραν.
 Φεύγει καὶ πᾶ' στὸν στρατηγὸν κ' ἄλα τὰ μολογᾷ. —
 Ὁ Γιάννης Βλάχος ἔρχεται, τρακόσιοι συνοδία του
 — Ἐλάτε, δημογέροντες, Νικήταρᾶς οἷς θέλει. —
 Ἐκείνοι τὸν ὑπήκουσαν καὶ πᾶνε στὸν Νικήτα
 Καθὼς ἐμπῆχαν ἄκουσαν, καθὼς ἐμπῆχαν ἀκούουν,
 Θανάσης ὁ γραμματικὸς ἔλαγε στὸν Νικήτα
 — Ὀλίγοι λογιώτατοι ταῖς μερεδευταῖς ἐφαίνουν. —
 Ποῦνας; νὰ πῶ τὸ αἰμά τους, νὰ βγάλω τὸ σπαθί μου.
 Ἄπαιδουν οἱ δημογέροντες, μαζί μ' αὐτοὺς κ' ὁ Ψύλλας.
 Εἰς τὴν ἀρέδα κάθησαν σιμὰ στὸν καπετάνιον
 Σκόφτει ὁ Νικήτας καὶ μιλεῖ κρυφὰ τοῦ Ψύλλας λέγει
 — Βλα, ἀδελφοῦλη μου καλὴ, διόρθωσι νὰ γένη. —
 Εἶπε καὶ τὸν ἀγκάλιασε ἄν νάταν γυώριμὸς του.
 — Καλῶς τὸ λές, ἰὸ στρατηγέ, διόρθωσι νὰ γένη.
 Ἔργα καλὰ, λόγια καλὰ, ποῦ πᾶνουν καὶ τὰ δύο. —
 Στὸν πρίγκηπα ἐπήγαγε γιὰ νὰ συνομιλήσουν.
 Στὸν πρίγκηπα ὁ Σεραφεῖμ λόγια ἀψά τοῦ λέγει,
 Πῶς ἄν σοφὸς τὸ ἄδικο νὰ μὴν τὸ προστατεύῃ.
 — Τὰ ἄλλα, εἰπ' ὁ πρίγκηπας, διορθωμὸ θὰ ἔχουν.
 Τοῦ κάστρου ἡ παράδοσις θέλω εὐθὺς νὰ γένη. —
 Γραφὴ μὲ μῖαε τοὺς ἔγραψε γιὰ νὰ τὸ παραδώσουν.
 Ὁ Ψύλλας καὶ ὁ Σεραφεῖμ ἄν διὰ νυκτὸς στὸ κάστρο,
 Καὶ τοῦ Σαρῆ ὠμίλησαν καὶ τοῦ Σαρῆ τοῦ λένε.
 — Γράψε ἀπάνησι καλὴ ἄν φρόνιμος ὁποῦ εἶσι.
 Νὰ μὴν ἀνάψη πόλεμος ἐμφοδῖος τέτοιαις ὥραις.
 — Βασίς ποῦ εἶσθε φρόνιμοι λέγετε κ' ἐγὼ γράφω. —
 Κάθονται συλλογίζονται φρόνιμα ν' ἀπαντήσουν.
 Ἀκούν κ' ἡ ὄρα ἀνοίξε, κ' ὁ Λέκας μπαίνει μέσα.
 Ὁ Λέκας ἀπ' τοὺς ἀδελφούς ὁ τρίτος καπετάνιος.
 — Τί εἶναι αὐτὰ ποῦ γράφετε; Γράψετε καθὼς θέλω.
 Γῆν μπούκα ἀπ' τὸ τυφῆκι του εἰς τὸ χαρτί ἀκουπάει.
 Σταῖς πλάταις του τὸ ἔφερε, καὶ στὸ χαρτί τὸ γέρει.
 Σ' εἶσε, κ. . . πρίγκηπα, καὶ σὲ π. . . Νικήτα,
 Τὸ κάστρο δὲν εἶσε δίνωμαι, καὶ μὴν τὸ συλλογίσθε.
 Ἄν κάστρο θέλατε εἶσε, θὰ εἴχετε τὴν Κόρθ.
 Στους Τούρκους τὴν εἰδώσατε, γιὰ κάστρο ἔλτοι δὲν εἶσθε.
 Ὁ Ψύλλας καὶ ὁ Σεραφεῖμ φρόνιμα τοῦ μιλοῦνε,
 Γιὰ τέτοια δὲν εἶναι καιρὸς καὶ τώρα νὰ ε. ἀφήση.
 — Ἄν δὲν μ' ἀκούσατε, μάθετε, εἰ θέλω ἐγὼ νὰ κάμω.
 Στὴ νύχτα αὐτὴ εἰ σκοτεινὴ, τὴν μῆκτα θὲ ν' ἀνάψω.
 Τοῦ πρίγκηπος στὴ κατοικία θ' ἀδείσω τὸ κανόνι. —
 Γράγει ταῖς μῆκταις ἄναψε, κ' αὐτοὶ τὸν ἀκλιοθῶνε.
 Τὸς στρατιώτας φώναξαν νὰ δέσουνε τὸν Λέκα,
 Γιὰ νὰ μὴν κάμ' ἀρχὴ κακοῦ, χυθῆ ἐμφοδῖο αἶμα.
 Μὲ τὰ καλὰ καὶ μὲ κακὰ ἐκείνοι τὸν εἶδσαν
 Καὶ φρόνιμη ἀπάνησι στέλλουνε στὸν Ἰψηλάντη
 Ἄλλὰ κρυφ' ἀπὸ τὸν Σεραφεῖμ, κρυφὰ κ' ἀπὸ τὸν Ψύλλας.
 Τοῦ Ὀδυσσεῖ εἰστέλλαν ν' ἀλλοθῆ εἰς τὴν Ἀθήνα.
 Σ' ἐκείνου ἐπαρῶσαν τὸ κάστρο τῆς Ἀθήνας.

—ο—